

Jalostuksen tavoiteohjelma

2022-2027

Dreeveri

Hyväksytty rotujärjestön yleiskokouksessa xx.xx.xxxx
SKL:n jalostustieteellinen toimikunta hyväksynyt xx.xx.xxx

Sisällys

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN TAUSTA	6
3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA.....	8
4. RODUN NYKYTILANNE	11
4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja	11
4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos	12
4.1.2 Jalostuspohja	16
4.1.3 Rodun populaatiot muissa maissa	20
4.1.4 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta.....	20
4.2 Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet.....	21
4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta	21
4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin.....	21
4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus	21
ja/tai kuvaus	21
4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa	21
4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet.....	23
4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen	25
4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohdista sekä niiden	26
korjaamisesta.....	26
4.3. Terveys ja lisääntyminen	27
4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat	27
4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat	27
4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt	32
4.3.4 Lisääntyminen.....	34
4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet.....	35
4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä.....	35
4.4. Ulkomuoto	36
4.4.1 Rotumääritelmä	36
4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset	38
4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus	39
4.4.4 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	43

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA	39
5.1 Käytetyimpien jalostuskoirien taso.....	41
5.2 Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen.....	42
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS	42
6.1 Jalostuksen tavoitteet.....	42
6.2 Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille	43
6.3 Rotujärjestön toimenpiteet	44
6.4 Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin.....	45
6.5 Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta	46
7. LÄHTEET	47

1. YHTEENVETO

Kuvaus rodusta ja sen käyttötarkoituksesta

Dreeveri on Ruotsissa keskieurooppalaisista matalaraajaisista ajokoirista kehitetty hitaasti ajava, jälkitarkka ja tiheähaukkuinen ajava koira. Suurinta osaa dreevereistä käytetään monipuolisesti metsästyksen. Dreeveri ajaa mielellään eri ajoeläimiä: kaurista, peuraa, jänistä, kettua ja supia. Dreeveri myös erikoistuu helposti vain yhteen eläinlajiin. Dreeverin tulee olla rakenteeltaan sellainen, että se ei mahdollista liian suurta ajonopeutta. Dreeveri on melko pitkänomainen ja matalaraajainen koira, jonka tulee ilmentää ennemminkin voimaa ja rotevuutta kuin jaloutta ja nopeutta.

Rodun tilanne ja jalostustavoitteet

Populaation rakenne ja jalostuspohja

Suomessa on tällä hetkellä arviolta 2500 dreeveriä ja niitä rekisteröidään vuosittain noin 200 – 250. **Kaikissa Pohjoismaissa rekisteröidään yhteensä noin tuhat pentua vuodessa.** Jalostuspohja on Suomessa näin ollen suppea ja lisäksi eri maiden dreeverikannat ovat sukua toisilleen, joten tätä kautta on vaikeaa saada laajennettua jalostuspohjaa. Koirien jalostuskäytössä tuleekin päähuomio pitää mahdollisimman laajan materiaalin käytössä ja yksittäisten koirien jalostuskäyttöä rajoittaa.

Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

Rodun käyttötarkoitus on säilynyt ennallaan lähes koko rodun historian ajan. Dreeveri on edelleenkin pääsääntöisesti metsästyskoira, jonka luonteen vaatimukset lähtevät tästä käyttötarkoituksesta. Dreeverin tulee olla metsästysintoinen mutta pitää hakiessaan hyvin yhteyttä ohjaajaan. Sen tulee selvittää sitkeästi ja omatoimisesti yöjälki, jota edetessään se herättelee yksittäisillä haukahduksilla. Se ajaa rauhallisesti ja jälkitarkasti tiheällä, kuuluvalla, sointuvalla ja kertovalla haukulla kaikkia sallittuja ajoeläimiä, ja työskentelyn loputtua palata ohjaajan luo kutsusta tai omatoimisesti.

Koiran luonteelle vaatimuksia asettavat muuttuneet ympäristöolosuhteet: Dreeveri on nykyisin myös kotikoira, joka asuu sisällä asunnossa ja leikkii lasten kanssa. Nykyisin matkustetaan koiran kanssa enemmän ja käytetään tähän myös julkisia kulkuvälineitä. Dreeverin jalostuksessa on kiinnitettävä huomiota myös yhteiskuntakelpoiseen luonteeseen.

Terveys ja lisääntyminen

Koska dreeveri on edelleen pääsääntöisesti metsästyskoira, on se toistaiseksi säästynyt ulkomuotojalostuksen ylilyönneiltä ja näiden aiheuttamilta terveysongelmilta. Dreeveri on kondrodystrofinen rotu ja tästä syystä on kiinnitettävä huomiota liian käyriin etujalkoihin. Dreevereillä on ilmennyt perinnöllistä jahtiödeema- sairautta, tähän tulee kiinnittää huomiota jalostuskoirien valinnassa. Rodulla ilmenee myös suhteellisen usein voimakkaita valeraskausoireita, jotka häiritsevät metsästyskäyttöä. Myös tähän tulee kiinnittää huomiota jalostuksessa.

Ulkomuoto

Dreeveri on verrattain pitkärunkoinen ja matalaraajainen, nartun säkäkorkeus on 30 - 36 cm ja uroksen säkäkorkeus 32 – 38 cm. Se ilmentää ennemminkin voimaa ja rotevuutta kuin jaloutta ja nopeutta. Sillä on hyvä ryhti, hyvin kehittyneet lihakset ja liikkuvuus. Sukupuolten väliset erot ovat selvät.

Koska dreeverin tulee olla pitkärunkoinen, on vaarana, että tätä aletaan liioitella. Siksi olisikin kiinnitettävä huomiota oikeisiin mittasuhteisiin: pituuden tulee olla 1,5 - 1,6 kertaa säkäkorkeus. Voima ja rotevuus ei kuitenkaan tarkoita liian raskasta rakennetta vaan dreeverin tulee olla myös ketterä ja maavaran on oltava 40% säkäkorkeudesta.

Tärkeimmät suositukset jalostuskoirille

- Jalostukseen käytettävän koiran tulee olla vähintään 2-vuotias
- Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta, yli 8-vuotiaan nartun jalostuskäyttö harkitusti
- Alle 3-vuotiaalle koiralle suositellaan jälkeläismääräksi enintään 15
- Yhdistelmän uusintaa suositellaan vain poikkeustapauksissa
- Nartun ja uroksen tulee olla palkittu näyttelyssä vähintään H ja kokeissa vähintään DRAJ 3. Vastaava tulos muista Pohjoismaista saavutettuna hyväksytään
- Yhdistelmän sukusiitosprosentti ei saa nousta kuudella sukupolvella laskettuna yli 6.25%
- Yhdelle urokselle jälkeläisten enimmäismäärä on 50 kpl. Yli 30 jälkeläiselle suositukset saa vasta, kun 30% jälkeläisistä on koepalkittu

Jalostusohjesääntö on kokonaisuudessaan esitetty kohdassa 6.2.

2. RODUN TAUSTA

Alkuperä ja käyttötarkoitus

Dreeveri on kehitetty Ruotsissa saksalais-sveitsiläis-itävaltalaisesta matalajalkaisesta mäyräkoira-ajokoirasta, dachsbrackesta. Rodun keskieurooppalainen alkuvaihe on pitkä. Noin sadan vuoden ajalta voidaan seurata koiran muotoutumista. 1800-luvulla todetaan Saksan ja Itävallan vuoristoseudulla käytetyn mainitun kaltaisia koiria ajometsästykseseen. Rodun kehitykselle on ollut onneksi, että sen jalostustyöhön on talonpoikien ja vuoristometsästäjien ohella vuosikymmenien kuluessa osallistunut joukko eteviä ja nimekkäitä kynologeja. Vuonna 1879 kirjattiin ensimmäinen bracke eli saksalainen ajokoiria. Ihanteena pidettiin 36 - 40 cm säkäkorkeutta, jonka katsottiin riittävän rauhalliseen ja tehokkaaseen ajotyöskentelyyn myös vaikeilla vuoristoseuduilla.

Riistansuojelu ja metsästys liikaa ajoeläintä hätyyttämättä sai jo tällöin voimakkaasti jalansijaa myös koirien jalostustyössä. Vuonna 1886 annettiin näille matalille, pitkärunkoisille ajokoirille dachsbracke-nimi. Väriyty oli vaihteleva mustista ruskeisiin valkoisiin merkein. Vuonna 1896 perustettiin kansainvälinen dachsbrackeklubi. Jalostustoiminta ja rotuominaisuuksien täsmentäminen saivat voimakkaasti yhtenäiset suuntaviivat ja vuonna 1898 vahvistettu rotumääritelmä ei oleellisesti eroa dreeverin nykyisestä määritelmästä.

Etelä-Ruotsiin tuotettiin 1910-luvulla saksalainen rotu westfälische dachsbracke, jonka ensimmäinen yksilö rekisteröitiin vuonna 1913. Rodusta ei kuultu paljonkaan ennen 1930-lukua, jolloin alettiin kiinnittää huomiota sen kykyihin kauriinajossa.

Rodun kehitys nykyiseen muotoonsa

1930-luvulla tapahtui huomattavaa kasvatus- ja jalostustoimintaa, jonka tarkoituksena oli saada hitaasti ja rauhallisesti ajava jälkitarkka koira lähinnä metsäkauriin metsästykseseen. Vuonna 1945 aloitettiin uusi laajamittainen ja kallis siitostyo, jossa yhteydessä luotiin mm. mustamanttelinen dachsbracke. Vuonna 1947 dachsbracken ruotsalainen muunnos nimettiin dreeveriksi, koska katsottiin, että rodun ulkomuoto ja osittain käyttöominaisuudetkin olivat muuttuneet erilaisiksi ja rodulle haluttiin ruotsalainen nimi. Itsenäiseksi ruotsalaiseksi roduksi se hyväksyttiin vuonna 1953. Rekisteröinnit lähtivät tässä vaiheessa Ruotsissa huimaan kasvuun. Dreeveriä pidetään lähinnä "itsestäänselvyytenä" kauriinajossa, mutta se on yhtä arvostettu jänis- ja kettujahdissa. Sen tulee voida työskennellä tehokkaasti pohjoismaisessa maastossa ja ilmastossa. Dreeveri on puhdas metsästyskoira ja sitä pidetään hyvin harvoin yksinomaan seurakoirana.

Sukulaisrodut, joiden kanssa yhteinen kehityshistoria

Westfälische dachsbracke, joka on tärkein rotu dreeverin taustalla, on säilynyt Saksassa lähes alkuperäisen rotumääritelmän mukaisena. Rotua rekisteröidään hyvin vähän, vuosittain vain joitakin kymmeniä. Rodun käyttötarkoitus on pääosin säilynyt sellaisenaan, vain villisian metsästys dachsbracken avulla on lisääntynyt. Westfälische dachsbrackekin on pääosin metsästäjien koira eikä niitä juurikaan näe näyttelyissä.

Rotujärjestö Saksassa ohjaa jalostusta tiukasti jalostustarkastuksien avulla. Koska rotu on harvalukuinen, on Saksan ajokoirajärjestö tuottanut dreevereitä Pohjoismaista. Risteytyksien avulla järjestö on pyrkinyt laajentamaan rodun geenipohjaa.

Yhtä aikaa ruotsalaisen dreeverin kehittämisen kanssa Tanskassa kehitettiin Strellufin ajokoiraa myöskin

Keski-eurooppalaisista matalajalkaisista ajokoirista. Strellufin ajokoiran kehittämisessä käytettiin myös Sveitsiläisiä Niederlaufhundeja. Dreeverin ja Strellufin ajokoiran historia sivuaa myös toisiaan, koska näitä käytettiin myös ristiin rotujen jalostuksessa 1900-luvun alkupuolella. Nykyisin Strellufin ajokoiraa rekisteröidään Tanskassa vain muutamia pentueita vuosittain ja FCI-pitää strellufin ajokoiraa ja dreeveriä samana rotuna.

Eri linjat

Dreeverillä ei esiinny varsinaisia eri linjoja. Dreeveri on säilynyt pääsääntöisesti metsästäjien koirana eikä ns. näyttelylinjaa ole syntynyt. Tietysti eri harrastajat painottavat harrastuksessaan eri harrastusmahdollisuuksia kuten ajokokeita tai näyttelyitä. Nämä koirat tulevat kumminkin täysin samoista suvuista ja ei voida näyttää näiden muodostaneen ns. linjoja.

Ensimmäiset koirat Suomessa, koiramäärän kehitys

Ei ole tiedossa missä määrin Suomeen on aikaisemmin tuotu dacksbracke-yksilöitä suoraan Saksasta tai Skandinaviasta. Suomeen ensimmäisen dreeverin, Flicka-nimisen dreeverinartun, toi Dir.cant P.O.

Salokannel 17.6.1952. Samana vuonna tuotiin ainakin kaksi urosta, joista toinen oli ev.ltn. S.O. Lindgrenin Ådholmens-kennelin kantauros Slätö-Harg. Tästä dreeverikanta alkoi nousta lisätuonneilla. Sättinge-kennel toimitti seuraavina vuosina toistakymmentä kantanarttua parhaista verilinjoistaan S.O. Lindgrenille, jonka suurkennel Pernajassa tuotti pentueina useita satoja korkealuokkaisia dreevereitä maahamme vuoteen 1967 mennessä. Näin dreeveri saavutti Suomessa oman kannattajajoukkonsa, joka on vienyt rotua eteenpäin humanin metsästystavan omaavien henkilöiden metsästyskoirana.

Dreeverin erittäin nopea yleistyminen metsästäjien käyttökoirana sai myös aikaan ristiriitaisia näkemyksiä rodun kehittämisestä. Osa suomalaisista dreeverinharrastajista ei hyväksynyt 1960-luvulla rodun kotimaan Ruotsin dreeverin säkäkorkeuden 2 cm pudotusta ja lisäksi heitä kaiversi rodun käyttö Ruotsissa kauriin metsästyksen. Suomessa ei juuri tuolloin ollut luontaista kauriskantaa muualla kuin Ahvenanmaan maakunnassa, eikä sorkkaeläimen ajattaminen ollut sallittua korkeilla koirilla. Monille pettymystä tuotti myös aiemmin Ruotsista tuodut jalostuskoirat, jotka säkäkorkeuden laskun jälkeen olivat jalostusmateriaalina ylärajan koiria. Harrastajat perustivatkin oman yhdistyksen, Suomen dreeverinharrastajien yhdistyksen. Harrastajien hajaantuminen tapahtui 70-luvun vaihteessa. Perustetun yhdistyksen rotumääritelmä koirastaan ei suurestikaan poikennut ruotsalaisesta rotumääritelmästä, joskin koirissa oli jonkin verran ylikorkeita yksilöitä. Yhdistyksen toiminta oli aluksi hyvin vilkasta. Rotua ei kuitenkaan tuolloin eikä myöhemminkään hyväksytty omaksi rodukseen ja niin yhdistyksen toiminta hiipui 80-luvun vaihteessa.

Hajaannuksen seurauksena dreeverin rekisteröinnit romahtivat n. 900 yksilöstä alle kahteensataan. Myöhemmin rekisteröinnit ovat vakiintuneet noin 200 koiran tasolle. Syksystä 2019 alkaen Suomessa on mahdollistunut dreeverin käyttö sorkkaeläinjahdissa, joka näyttää lisänneen rodun suosiota. Tämän johdosta rekisteröintien määrä hetkellisesti lisääntynee.

3. JÄRJESTÖORGANISAATIO JA SEN HISTORIA

Nykyinen rotua harrastava yhdistys/järjestö ja aiemmat rotujärjestöt

Suomen Dreeverikerho ry perustettiin 11.12.1955 Helsingissä pidetyssä perustavassa kokouksessa, jossa oli läsnä "dreeverirodun isä" N.H. Ygberg Ruotsista ja nelisenkymmentä asianharrastajaa eri puolilta Suomea.

Harrastuksen laajetessa kerhon nimi muutettiin v. 1971 Suomen Dreeverijärjestöksi. Järjestöön kuuluu henkilöjäsenten lisäksi maakunnallisia dreeverikerhoja lähes jokaisesta kennelpiiristä sekä paikallisia kennelkerhoja ja metsästysseuroja.

Maakunnallisten kerhojen, kennelkerhojen ja metsästysseurojen tehtävänä on järjestää ajokokeita ja näyttelyitä, sekä tarvittaessa tuomarikoulutuksia ja muita tapahtumia, näiden järjestämisessä järjestö auttaa tarvittaessa. Järjestö on mukana dreeverien erikoisnäyttelyn, suomenmestaruus ajokokeen ja maaottelun järjestelyissä. Tapahtumia kierrätetään eri paikalliskerhojen alueilla.

Suomen Dreeverijärjestön vuosikokouksissa valitaan 12-jäseniseen hallitukseen erovuoroisesti vuosittain neljä uutta jäsentä. Hallituksen jäsenet koostuvat maamme eri paikalliskerhojen alueilta, joskin he toimivat itsenäisesti järjestön hallituksessa.

Dreeverijärjestön hallitus nimeää eri toimikuntien vetäjät ja niiden jäsenet, joiden ei välttämättä tarvitse olla hallituksen jäseniä. Toimikunnat koostuvat seuraavasti;

1. Jalostustoimikunta, joka koostuu toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutamista alueellisista ja asiantuntija jäsenistä.
2. Valitsijatoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi kaksi jäsentä.
3. Varainhankintatoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen
4. Julkaisutoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen, lehden toimittaja
5. Sääntötoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen
6. Työvaliokunta johon kuuluu järjestön puheenjohtajan ja sihteerin lisäksi muutama hallituksen jäsen
7. Hallitus on valinnut dreeverien ajokokeiden pääkouluttajan ja neljä alueellista kouluttajaa. Heidän tehtävänä on kouluttaa uudet palkintotuomarit ja pitää ajan tasalla ylituomareiden sekä palkintotuomareiden sääntötuntemusta. Uudet ylituomarit kouluttaa aina ajokoesääntöjen pääkouluttaja. Lisäksi valitaan Internetvastaava vuosittain.
8. Nuorisotoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen
9. Kauristoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen
10. Tietojärjestelmätoimikunta, toimikunnan puheenjohtajan lisäksi muutama jäsen

Rotua harrastavan yhdistyksen tai järjestön jäsenmäärä ja sen kehitys

Suomen dreeverijärjestöön kuuluu nykyisin vajaa 1000 jäsentä ja jäsenmäärä on pysynyt viime vuodet suhteellisen tasaisena.

Jäsenyys	2020	2019	2018	2017	2016	2015
Kunniapuheenjohtaja	1	1	1	1	1	1
Kunniajäsenet	7	7	8	8	8	8
Ainaijäsenet	83	82	81	81	80	71
Vuosijäsenet	648	639	624	655	694	692
Perhejäsenet	97	91	87	92	91	88
Vapaa jäsenet	68	64	65	58	54	57
Ainaisyhdistysjäsenet	12	12	12	12	12	12
Vuosiyhdistysjäsenet	16	15	15	15	16	17
YHTEENSÄ	932	911	893	922	956	946
Henkilöjäsenet	904	884	866	895	928	917
Yhdistysjäsenet	28	27	27	27	28	29
YHTEENSÄ	932	911	893	922	956	946

Taulukko 1. SDJ:n jäsenmäärän kehitys v. 2015 – 2020

Jalostusorganisaation rakenne ja jalostustoimikunnan tehtävät

Jalostustoimikuntaan kuuluu puheenjohtajan lisäksi muutamia alueellisia ja asiantuntijajäseniä.

YLEISTÄ

Koiranjalostuksen keskeisiä tavoitteita ovat:

- rodun geneettisen monimuotoisuuden turvaaminen
- rodunomaisen ja yhteiskuntakelpoisen luonteen säilyttäminen
- käyttöominaisuuksien säilyttäminen ja kehittäminen
- koiran terveyden ja hyvinvoinnin kannalta vakavimpien perinnöllisten sairauksien ja vikojen vähentäminen ja niiden leviämisen ehkäiseminen
- rotutyypillisen ulkomuodon säilyttäminen ilman turhaa liioittelua

Suomen Kennelliitto (jäljempänä Kennelliitto) jakaa yleistä jalostukseen liittyvää tietoa ja antaa neuvontaa sekä ylläpitää jalostustietokantaa. Rotujärjestöt ja niiden alaiset rotua harrastavat yhdistykset sekä rotuyhdistykset vastaavat sääntöjensä edellyttämällä tavalla omien rotujensa jalostuksen ohjauksesta ja jalostusta koskevista tarkemmista ohjeista.

Rotujärjestöjen, jotka edustavat useampaa rotua, tulee huolehtia jalostuksen ohjauksesta kaikkien edustamiensa rotujen osalta. Jalostustoimikunta toimii kunkin rodun rotujärjestön puolueettomana jalostusta ohjaavana yksikkönä.

Jalostustoimikunnan tulee olla tiedoiltaan riittävän laaja, jotta se pystyy neuvomaan ja ottamaan kantaa koirissa ja omassa rodussa esiintyviin perinnöllisiin vikoihin ja sairauksiin sekä tunnettuihin jalostuksessa huomioitaviin ominaisuuksiin ja niiden vaikutuksiin.

Jalostustoimikunnalla tulee olla riittävät tiedot rodusta ja jalostuksen pääperiaatteista sekä kokemusta kasvattamisesta. Toimikunnan tulee tuntea rodun historia ja käyttötarkoitus.

On suositeltavaa, että ainakin yksi toimikunnan jäsen on Kennelliiton jalostusneuvojakurssin käynyt. Jalostustoimikunta voi käyttää apunaan myös ulkopuolisia asiantuntijoita, kuten rodun ulkomuototuomareita.

Rotuyhdistysten on tuettava jalostusneuvojien koulutusta.

JALOSTUSTOIMIKUNNAN TEHTÄVÄT

Jalostustoimikunta noudattaa neuvoissaan, ohjeissaan ja toimissaan voimassa olevaa eläinsuojelulakia ja eläinsuojeluasetusta, Euroopan Neuvoston lemmikkieläinten jalostusta koskevaa päätöslauselmaa soveltuvin osin sekä Kennelliiton yleistä jalostuksen tavoiteohjelmaa ja jalostusstrategiaa.

Jalostustoimikunta toimii rotukohtaisen jalostuksen tavoiteohjelman (JTO) ja PEVISA-ohjelman mukaisesti.

Rotuyhdistys voi halutessaan määritellä erikseen toimikunnan tehtävät.

Jalostustoimikunnan tehtävänä on tiedottaa ja neuvoa, kerätä ja hyödyntää tietoa, seurata rodun tilaa eri ominaisuuksissa sekä kartoittaa ja vastustaa perinnöllisiä sairauksia. Jalostustoimikunta laatii tavoite- ja toimintaohjelmia ja huolehtii yhteydenpidosta jalostustoimikunnan ja muiden rodun harrastajien, esimerkiksi ulkomaisten rodun yhdistysten, välillä. Sen tulee soveltaa käytäntöön myös Kennelliiton ulkomuototuomariohjeistusta liioitelluista rotupiirteistä. Jalostustoimikunnan tehtävänä on turvata suunnitelmallisesti rodun jalostuksellinen tulevaisuus.

Jalostustoimikunta

- seuraa rodun kehitystä Suomessa ja ulkomailla sekä erityisesti rodun kotimaassa, ja jakaa rotutietoutta
- toimii puolueettomasti, objektiivisesti ja rodun parhaaksi, huomioiden koko käytettävissä oleva koirapopulaatio
- kerää ja jakaa tietoa kokonaisvaltaisesti rodun terveydestä, luonteesta, käyttöominaisuuksista ja ulkomuotoseikoista
- pitää yhteyttä kotimaisiin ja ulkomaisiin rotuyhdistyksiin sekä kasvattajiin ja ohjaa ja neuvoo uusia kasvattajia ja urosten omistajia
- järjestää koulutustilaisuuksia ja valmistaa koulutusmateriaalia sekä jalostusta käsitteleviä artikkeleita
- seuraa rodussa tapahtuvia muutoksia ja tiedottaa rotujärjestölle ja jäsenistölle niiden mahdollisista vaikutuksista rotuun
- kantaa päävastuun JTO:n ja PEVISA-ohjelman laatimisesta, päivityksestä ja seurannasta

- käsittelee viiveettä rodun poikkeuslupa-anomukset ja muut lausuntoa vaativat asiat sekä vastaa näihin kirjallisesti ja tarvittaessa perustelee kantansa. Poikkeuslupa-anomuksiin liittyvissä lausunnoissa on tuotava esiin täyttääkö yhdistelmä rodun JTO:n suositukset jalostuskoirille.
- seuraa viranomaisten sekä Kennelliiton ja FCI:n (Fédération Cynologique Internationale) koiranjalostusta koskevia määräyksiä ja suosituksia sekä tiedottaa niistä jäsenistöään.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1. Populaation rakenne ja jalostuspohja

Rodun perinnöllinen monimuotoisuus tarkoittaa sen geenimuotojen (alleelien) runsautta. Puhutaan myös jalostuspohjan laajuudesta.

Mitä monimuotoisempi rotu on, sitä useampia erilaisia versioita sillä on olemassa samasta geenistä. Tämä mahdollistaa rodun yksilöiden geenipareihin heterotsygotiaa, joka antaa niille yleistä elinvoimaa ja suojaa monen perinnöllisen vian ja sairauden puhkeamiselta. Monimuotoisuus on tärkeää myös immuunijärjestelmässä, jonka geenikirjon kapeneminen voi johtaa esimerkiksi tulehdussairauksiin, autoimmuunitauteihin ja allergioihin. Jalostus ja perinnöllinen edistymisenkin ovat mahdollisia vain, jos koirien välillä on perinnöllistä vaihtelua.

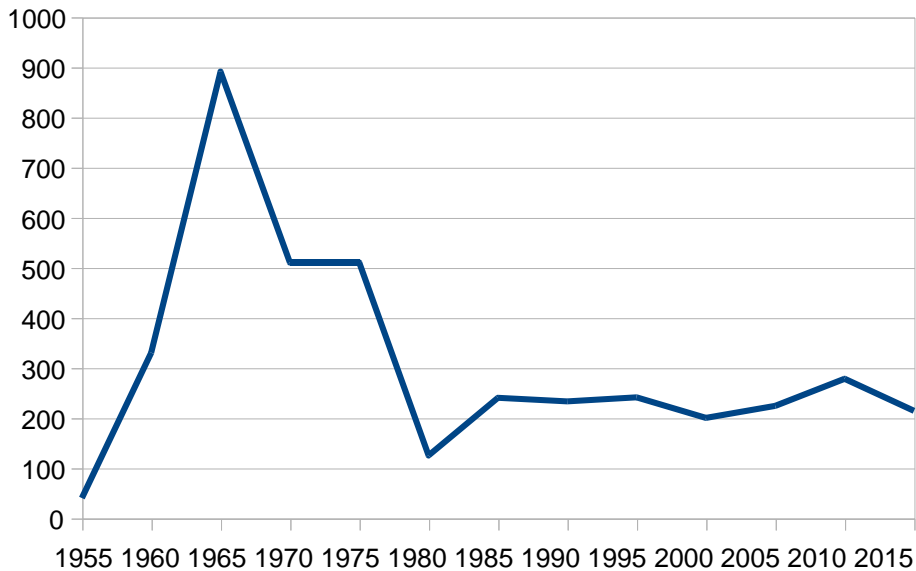
Suurilukuinenkin koirarotu on monimuotoisuudeltaan suppea, jos vain pientä osaa rodun koirista ja sukulinjoista on käytetty jalostukseen tai jos rodussa on koiria, joilla on rodun yksilömäärään nähden liian suuret jälkeläismäärät. Tällaiset koirat levittävät haitalliset mutaatioalleelinsa vähitellen koko rotuun, jolloin jostakin yksittäisestä mutaatiosta saattaa syntyä rodulle uusi tyyppivika tai -sairaus. Vähitellen on vaikea löytää jalostukseen koiria, joilla ei tätä mutaatiota ole.

Ihannetilanteessa jalostukseen käytetään koiria tasaisesti rodun kaikista sukulinjoista.

Monimuotoisuutta turvaava suositus yksittäisen koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on pienilukuisissa roduissa enintään 5 % ja suurilukuisissa enintään 2-3 % laskettuna rodun neljän vuoden rekisteröintimäärästä. Jos rodussa rekisteröidään neljän vuoden aikana yhteensä 1000 koiraa, ei yksittäinen koira saisi olla vanhempana useammalle kuin 20 - 50 koiralle. Toisen polven jälkeläisiä koiralla saisi pienilukuisissa roduissa olla korkeintaan 10 % ja suurilukuisissa 4-6 % laskettuna neljän vuoden rekisteröinneistä.

4.1.1 Populaation rakenne ja sukusiitos

Rekisteröintimäärät Suomessa

Kaavio 1. Rekisteröinnit v.1955 - 2015

Dreeverin rekisteröinnit Suomessa lähtivät nopeasti kasvuun heti alkuvuosien jälkeen ja vuonna 1965 rekisteröitiin jo n. 900 dreeveriä. Tämän jälkeen harrastajat jakaantuivat kahteen eri yhdistykseen ja osa dreevereistä siirrettiin pois SKL:n ja FCI:n hyväksymästä rekisteristä. Rekisteröinnit tipahtivat niin, että alimmillaan 1980 rekisteröitiin enää n. 120 dreeveriä. 1970-luvun lopussa päästiin jälleen sopuun ja SKL:n luvalla määrätyn kriteerein osa näistä ns. Suomen dreevereistä otettiin takaisin SKL:n rekisteriin. Tämän seurauksena rekisteröinnit vilkastuivat 200 - 250 tasolle, jossa ne ovat muutamaa poikkeusta lukuun ottamatta säilyneet 30 vuotta. **Metsästyslain muutos johtanee rekisteröintimäärien kasvuun lähivuosina.**

Vuositilasto - rekisteröinnit										
	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
Pennut (kotimaiset)	220	177	226	174	210	143	187	281	227	273
Tuonnit	32	9	6	3	4	3		7	8	5
Rekisteröinnit yht.	252	186	232	177	214	146	187	288	235	278
Pentueet	39	29	41	29	36	29	33	51	40	53
Pentuekoko	5,6	6,1	5,5	6,0	5,8	4,9	5,7	5,5	5,7	5,2
Kasvattajat	34	27	40	27	36	27	30	45	37	46

Taulukko 2. Rekisteröinnit v.2019 – 2010, Koiranet/Suomen Kennelliitto ry

Taulukossa 2 on esitetty rekisteröinnit viimeisten kymmenen vuoden ajanjaksolta. Vuonna 2019 voimaan tullut metsästyslain muutos on johtanut dreeverien kysynnän kasvuun, ja pientä muutosta on jo huomattavissa vuoden 2019 rekisteröintitiedoissa. Kotimaisia pentuja rekisteröitiin hieman enemmän vuonna 2019 verrattuna vuoteen 2018, joskin myös 2010-luvun alussa ollaan päästy samanlaisiin rekisteröintimääriin. Sen sijaan tuontikoirien

rekisteröinti kasvoi voimakkaasti aiempiin vuosiin verrattuna. Pentuekoko on pysynyt melko tasaisesti keskimäärin 5-6 pennussa koko seuranta-ajalla.

Jakautuminen linjoihin

Rodussa ei esiinny muita kuin lähinnä väreihin liittyviä linjoja. Ruotsissa pitkään vallitsevana väriyhdistelmänä on ollut puna (ruskea)-valkoinen (röd-vit) ja vähemmän ns. kolmivärisiä (musta-ruskeavalkoinen), Suomessa on ollut päinvastoin. Nykyisin nämä ovat molemmissa maissa tasoittuneet ja niitä käytetään myös jalostuksessa ristiin ja näin on lisääntynyt kolmivärinen ns. riistavärinen-valkoinen yhdistelmä. Eri kasvattajilla on omat painotuksensa valitsemiensa jalostuskoirien suhteen. Lisäksi eräät kasvattajat ovat tietoisesti hakeneet esim. ketun ajoon suuntautuneita yksilöitä.

Tuontikoirien vuosittainen lukumäärä

Koiria tuodaan rodun kotimaasta Ruotsista sekä Norjasta. Alkuvuosina 1950 - 1960 luvulla tuonteja oli runsaasti jopa useita kymmeniä vuosittain, tarkkoja lukuja ei ole käytettävissä. Vuosina 2009-2018 tuontien määrä on ollut melko tasaisesti muutamien yksilöiden tasolla, nousten korkeintaan yhdeksään yksilöön. Vuonna 2019 Suomeen rekisteröityjen tuontikoirien määrä nousi räjähtävästi 32 yksilöön.

Rodun jalostusurosten ja -narttujen ikä

jalostukseen käytetyt eri urokset										
- kaikki	31	23	33	24	31	23	24	39	31	41
- kotimaiset	26	19	31	22	27	18	19	35	27	35
- tuonnit	5	4		2	3	4	5	4	3	5
- ulkomaiset	0	0	2	0	1	1	0	0	1	1
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v 10 kk	5 v 10 kk	5 v 4 kk	6 v 5 kk	5 v 6 kk	6 v 2 kk	5 v 10 kk	5 v 6 kk	4 v 9 kk	5 v 3 kk

Taulukko 3. Jalostukseen käytetyt eri urokset, Koiranet/Suomen Kennelliitto ry.

jalostukseen käytetyt eri nartut										
- kaikki	38	29	41	29	36	29	33	50	40	53
- kotimaiset	36	29	38	27	32	26	31	47	37	47
- tuonnit	2		3	2	4	3	2	3	3	6
- keskimääräinen jalostuskäytön ikä	5 v	5 v 4 kk	5 v 1 kk	5 v 3 kk	5 v 2 kk	5 v 6 kk	4 v 6 kk	4 v 4 kk	4 v 6 kk	4 v 5 kk

Taulukko 4. Jalostukseen käytetyt eri nartut, Koiranet/Suomen Kennelliitto ry.

Jalostusurosten keskimääräinen ikä kymmenen viimeisen vuoden aikana on pysynyt suhteellisen tasaisena 4 v 9 kk ja 6 v 5 kk välillä. Samoin jalostusnarttujen keskimääräinen ikä on vaihdellut hyvin vähän 4 v 4 kk ja 5 v 6 kk välillä. Keskimääräisen jalostusiän perusteella ei ole syytä huoleen, mutta asiaan on kiinnitettävä huomiota,

koska hyvin nuorten tai iäkkäiden koirien jalostuskäyttö on aina etenkin terveyden suhteen riski. Rotujärjestö on suositellut, ettei alle 2- vuotiaita koiria käytetä jalostukseen.

Tietoa sukusiitoksesta

Sukusiitos

Sukusiitoksessa pentueen vanhempina käytettävät koirat ovat keskenään sukua. Sukusiitoksena pidetään serkusten tai sitä läheisempien sukulaisten yhdistämistä. Sukusiitos kasvattaa riskiä perinnöllisten sairauksien esilletuloon.

Sukusiitosaste tai -prosentti on todennäköisyys sille, että satunnaisesti valittu geenipari sisältää geenistä kaksi samaa alleelia (versiota), jotka ovat molemmat peräisin samalta esivanhemmalta. Saman esivanhemman tietty alleeli on siis tullut koiralle sekä isän että emän kautta. Tällainen geenipari on homotsygoottinen ja identtinen. Ilman sukusiitosta suurin osa yksilöiden geenipareista on heterotsygoottisia, jolloin haitalliset, usein resessiiviset alleelit pysyvät vallitsevan, normaalin alleelin peittäminä.

Sukusiitos vähentää heterotsygoottisia geenipareja

Koiran sukusiitosaste on puolet sen vanhempien välisestä sukulaisuussuhteesta. Isä-tytär -parituksessa jälkeläisten sukusiitosaste on 25 %, puolisisarparituksessa 12,5 % ja serkusparituksessa 6,25 %. Sukusiitos vähentää heterotsygoottisten geeniparien osuutta jokaisessa sukupolvessa sukusiitosasteen verran, joten esimerkiksi puolisisarparituksessa jälkeläisten heterotsygotia vähenee 12,5 %. Myös todennäköisyys haitallisten resessiivisten ongelmien esiintuloon on puolisisarparituksessa 12,5 %.

Sukusiitos ei periydy. Jos koiran vanhemmat eivät ole keskenään sukua, pentujen sukusiitosaste on nolla.

Koirilla on rotuja muodostettaessa käytetty runsaasti sukusiitosta. Sukusiitoksella pyritään tuottamaan tasalaatuisia ja periyttämisvarmoja eläimiä. Jos huonot alleelit esiintyvät kaksinkertaisina sukusiitoksen ansiosta, niin mikseivät hyvätkin. Toisaalta sukusiitettykin eläin siirtää vain puolet perimästään jälkeläisilleen, jolloin edulliset homotsygoottiset alleeliyhdistelmät purkautuvat. Lisäksi jokainen yksilö kantaa perimässään useita haitallisia alleeleja, joiden todennäköisyys tulla esiin jälkeläisissä kasvaa sukusiitoksen myötä, joten turvallisia sukusiitosyhdistelmiä ei ole.

Haitat alkavat näkyä, kun sukusiitosaste ylittää 10 %.

Tutkimuksissa on todettu sukusiitoksen haittavaikutusten alkavan näkyä eläimen sukusiitosasteen ylittäessä 10 %. Silloin todennäköisyys hedelmällisyyden ja elinvoiman heikkenemiseen kasvaa, ja nähdään esimerkiksi lisääntymisvaikeuksia, pentukuolleisuuden nousua, pentujen epämuodostumia, vastustuskyvyn heikkenemistä sekä tulehdusalttiutta. Ilmiötä kutsutaan sukusiitostaantumaksi. Jos sukusiitosaste kasvaa hitaasti monen sukupolven aikana, haitat ovat pienemmät kuin nopeassa sukusiitoksessa eli lähisukulaisten yhdistämisessä.

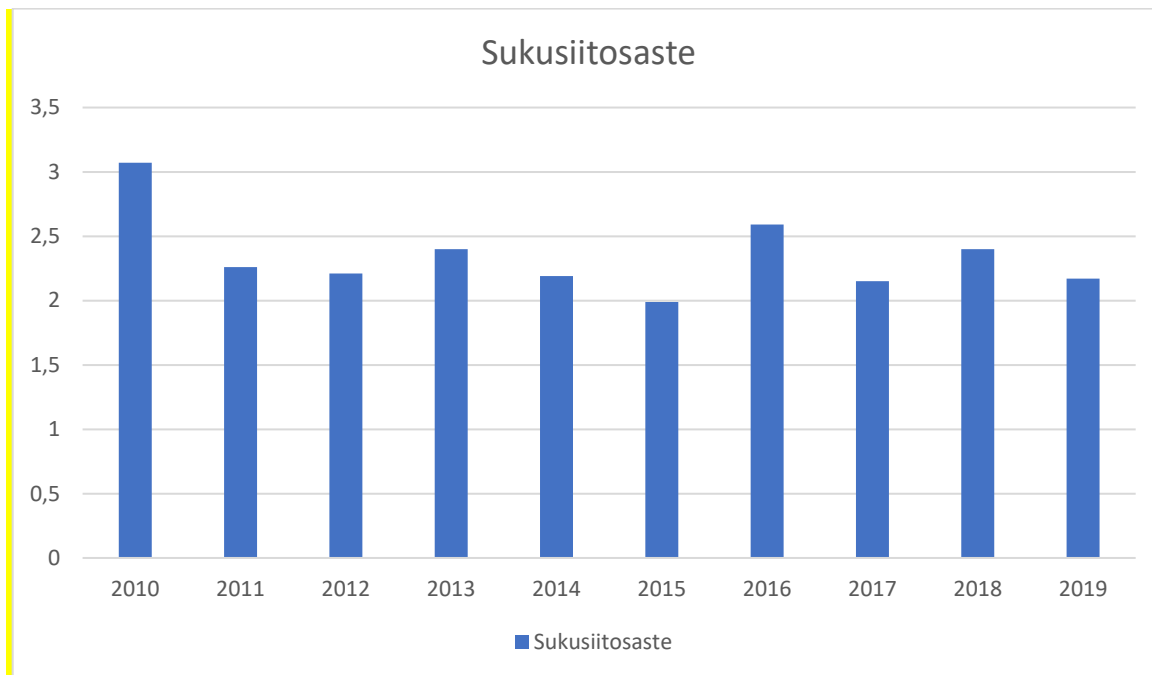
Sukusiitosasteen suuruus riippuu laskennassa mukana olevien sukupolvien määrästä, joten vain sellaisia sukusiitosasteita voi verrata keskenään, jotka on laskettu täsmälleen samalla sukupolvimäärällä. Jalostuksessa suositellaan neljän-viiden sukupolven perusteella lasketun sukusiitosasteen pitämistä alle 6,25 %.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä sukusiitosprosentti lasketaan sillä sukupolvimäärällä, jonka kohdalla tunnettujen (tallennettujen) esivanhempien määrä ylittää vielä 50 %. Esimerkiksi kuudennessa sukupolvessa on

sukutaulupaikkoja 64 esivanhemmalle. Jos esivanhemmista vähintään 33 kpl on tiedossa, sukusiitosaste lasketaan kuuden sukupolven mukaan. Jos taas vaikkapa emän puolella ei sukutaulutiedoissa ole esivanhempia tuossa kohtaa enää ollenkaan, on kuudennessa sukupolvessa tiedossa enintään 32 koiraa, jolloin sukusiitosaste lasketaan viiden sukupolven mukaan.

MMT Katariina Mäki 5.8.2013 (päivitetty 13.1.2016)

Rodun vuosittainen sukusiitosaste Suomessa

Kaavio 2, sukusiitosasteen kehittyminen

Dreeverin sukusiitos on laskettu kaikkien yhdistelmien keskiarvona vuosittain. On huomattava, että yksittäiset korkeat sukusiitosprosentit nostavat nopeasti rodun keskiarvoa.

Rodun keskimääräinen sukusiitosaste on pysynyt viime aikoina tasaisena 1,5 ja 3 välillä, mitä voidaan pitää kohtalaisen hyvänä vaikkakin se on otettu Kennelliiton jalostustietojärjestelmästä, jossa laskenta on tehty puutteellisten sukupolvitietojen mukaan, joten se on aliarvio todellisesta tilanteesta.

4.1.2 Jalostuspohja

Per vuosi	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
- pentueet	39	29	41	29	36	29	33	51	40	53
- jalostukseen käytetyt eri urokset	31	23	33	24	31	23	24	39	31	41
- jalostukseen käytetyt eri nartut	38	29	41	29	36	29	33	50	40	53
- isät/emät	0,82	0,79	0,80	0,83	0,86	0,79	0,73	0,78	0,78	0,77
- tehollinen populaatio	47 (60%)	36 (62%)	51 (62%)	36 (62%)	46 (64%)	36 (62%)	39 (59%)	61 (60%)	49 (61%)	64 (60%)
- uroksista käytetty jalostukseen	1%	3%	4%	6%	7%	15%	10%	8%	10%	13%
- nartuista käytetty jalostukseen	1%	2%	4%	14%	14%	19%	9%	16%	18%	20%

Taulukko 5, jalostuspohja per vuosi. Koiranet/Suomen Kennelliitto ry.

Per sukupolvi (4 vuotta)	2019	2018	2017	2016	2015	2014	2013	2012	2011	2010
- pentueet	138	135	135	127	149	153	177	185	179	176
- jalostukseen käytetyt eri urokset	78	80	85	77	86	82	94	90	80	75
- jalostukseen käytetyt eri nartut	98	99	103	103	116	119	140	147	136	131
- isät/emät	0,80	0,81	0,83	0,75	0,74	0,69	0,67	0,61	0,59	0,57
- tehollinen populaatio	120 (43%)	122 (45%)	128 (47%)	123 (48%)	139 (47%)	138 (45%)	160 (45%)	162 (44%)	147 (41%)	140 (40%)
- uroksista käytetty jalostukseen	3%	5%	8%	9%	10%	10%	10%	10%	12%	14%
- nartuista käytetty jalostukseen	5%	9%	13%	14%	14%	15%	16%	17%	20%	21%

Taulukko 6, jalostuspohja per sukupolvi (4 vuotta). Koiranet/Suomen Kennelliitto ry.

Jalostukseen käytettyjen urosten ja narttujen osuus syntyneistä

Jalostukseen on kymmenen viimeisen vuoden aikana käytetty vuosittain keskimäärin 10 % syntyneistä uroksista ja n. 20 % nartuista. Suhteelliseen alhaisiin lukuihin on varmasti useita syitä. Näitä ovat mm. jalostukseen käytettäville koirille asetetut suositukset. Toisaalta tällä suosituksella on haluttu turvata jalostuskoirien ulkomuodollinen ja käyttöominaisuuksien tasokkuus. Nämä vaatimukset ovat rodun keskiarvoon nähden alhaiset, joten tulevaisuudessa tulee harrastajia kannustaa osallistumaan näyttelyihin ja ajokokeisiin, jotta saadaan lisää jalostusmateriaalia. Lisäksi urosten määrässä näkyy kasvattajien halu käyttää yksittäisiä hyviksi koettuja uroksia jopa suositusten ylittäviä määriä jalostukseen.

Isät/emät -luku

Isät ja emät- suhdeluvun tulisi olla mahdollisimman lähellä 1,00 perinnöllisen monimuotoisuuden turvaamiseksi. Tämä tarkoittaa, että jalostukseen käytetään yhtä paljon eri uroksia kuin narttuja. Mitä pienempi luku on, sitä epätasaisempaa on urosten jalostuskäyttö. Luku siis kuvaa jalostuskäytön monipuolisuutta. Dreeverillä ollaan päästy lähemmäs tavoitetta 1,00 viime vuosina, osasyynä tähän lienee Pevisa-ohjelma ja kiristyneet suositukset yksittäisen uroksen jalostuskäytölle. Rotujärjestön suositusten ja mahdollisen jälkeläismäärää rajoittavan PEVISAN avulla tätä tulee pyrkiä edelleen parantamaan ja ylläpitämään.

Tietoa tehollisesta populaatiokoosta

Mitä suurempi rodun tehollinen populaatiokoko on, sitä paremmin perinnöllinen vaihtelu säilyy rodussa. Pieni tehollinen koko tarkoittaa nopeaa sukusiitoksen lisääntymistä. Tehollinen koko on aina pienempi kuin rodun yksilöiden lukumäärä.

Tehollinen populaatiokoko on laskennallinen arvio rodun perinnöllisestä monimuotoisuudesta.

Yksinkertaistaen voidaan sanoa, että tehollinen populaatiokoko kertoo kuinka monen yksilön geenimuotoja tietyssä rodussa tai kannassa on. Esimerkiksi lukema 50 tarkoittaa, että rodun sukusiitosaste kasvaa yhtä nopeasti kuin jos rodussa olisi 50 tasaisesti jalostukseen käytettyä koiraa. Mitä pienempi tehollinen koko on, sitä nopeammin rodun sisäinen sukulaisuus kasvaa ja perinnöllinen vaihtelu vähenee. Samalla sukusiitoksen välttäminen vaikeutuu.

Laskelmat tehdään sukupolvea kohden

Kun tehollista kokoa arvioidaan jalostuskoirien lukumääristä tai rekisteriaineistojen sukutauluista, laskelmat tehdään aina sukupolvea kohden. Sukupolven pituus on seurakoirilla kolmesta neljään ja käyttökoirilla viisi vuotta. Nyrkkisääntönä on, että tehollinen koko on enintään neljä kertaa tänä aikana jalostukseen käytettyjen, eri sukuisten urosten lukumäärä.

Jalostuskoirien lukumäärän perusteella laskettu tehollinen koko on aina yliarvio, koska kaava olettaa, etteivät jalostuskoirat ole toisilleen sukua ja että niillä on tasaiset jälkeläismäärät. Parempi tapa arvioida tehollista populaatiokokoa perustuu rodun keskimääräisen sukusiitosasteen kasvunopeuteen, mutta tämä kaava toimii vain suljetulle populaatiolle ja aineistolle, jossa sukupuut ovat hyvin pitkiä.

Kennelliiton jalostustietojärjestelmässä Koiranetissä käytettävää jalostuskoirien lukumääriin perustuvaa laskentakaavaa on hieman muokattu, jotta se huomioisi paremmin jalostuskoirien epätasaiset jälkeläismäärät. Jalostustietojärjestelmässä käytetään kaavaa $Ne = 4 * Nu * Nn / (2 * Nu + Nn)$, jossa

- Nu on neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusurosten ja
- Nn neljän vuoden aikana käytössä olleiden eri jalostusnarttujen lukumäärä.

Tehollista kokoa voidaan arvioida myös rodun koirista otettujen dna-näytteiden avulla.

Paras tapa säilyttää perinnöllistä vaihtelua ja estää perinnöllisten sairauksien kasaantuminen on välttää yksittäisen yksilön runsasta jalostuskäyttöä

Nykytiedon mukaan tehollisen koon tulisi lyhyellä aikavälillä olla vähintään 100 ja pitkällä aikavälillä paljon tätä isompi, jopa tuhat yksilöä, jotta sukulaistumisesta johtuva sukusiitos ei rappeuttaisi sitä. Useimmilla roduilla ei päästä tähän pitkän aikavälin tavoitteeseen, eli tulevaisuudessa tarvitaan ennen pitkää risteytyksiä. Jos rodun tehollinen koko on alle 50, rotu on kriittisessä tilassa, jossa geenimuotoja häviää niin nopeasti, ettei luonto pysty tasapainottamaan tilannetta.

Paras tapa pitää tehollinen koko mahdollisimman suurena on käyttää rodun koiria jalostukseen mahdollisimman laajasti ja huolehtia, että niiden jälkeläismäärät pysyvät tasaisina. Toisaalta suurimmalla osalla roduistamme on kantoja myös ulkomailla, jolloin voi olla mahdollista tuoda maahamme ”uutta verta”. Monella rodulla ulkomailta ei kuitenkaan ole saatavissa sen erilaisempaa geenimateriaalia kuin kotimaastakaan.

MMT Katariina Mäki 31.10.2013, päivitetty 14.1.2016

Rodun tehollinen populaatiokoko

Rodun tehollinen populaatiokoko on vuonna 2019 noin 120 sukupolvelle laskettuna. Tämä on matala ja tähän on kiinnitettävä huomiota ja käytettävä rodun koiria mahdollisimman laajasti jalostukseen ja vältettävä yksittäisten koirien, myös narttujen, liiallista käyttöä.

Uros	Pentueita ajalla	Pentuja	%-osuus	2. polvessa Pentueita	2.polvessa Pentuja	Yhteensä pentueita	Yhteensä pentuja
Laitumen Rekku	9	58	2,76	17	96	10	59
Stakkeliar Stål-Arko	8	56	2,66	11	40	8	56
Karioonhiiren Kajo	9	53	2,52	0	0	9	53
Drevmarkens Jimi	8	52	2,47	18	119	11	66
Rico	7	51	2,43	10	59	7	51
Stakkeliar Krut	9	50	2,38	14	86	11	66
Kaarneen Hippa	5	41	1,95	4	13	5	41
Skogsskallets Oskar	7	37	1,76	35	173	16	71
Karioonhiiren Elmo	6	36	1,71	0	0	6	36
Arosuon Ali	5	33	1,57	5	29	5	33
Utorax Grimm	6	30	1,43	1	5	8	41
Patu	4	30	1,43	11	83	4	30
Koosen Petro	5	29	1,38	4	20	7	42
Karioonhiiren Rico	3	26	1,24	5	27	3	26
Ylin Raita	4	26	1,24	7	33	4	26

Taulukko 7. 15 eniten jalostuskäytettyä urosta viimeisen 10 vuoden (2010-2019) aikana.

Narttu	Pentueita ajalla	Pentuja	%-osuus	2. polvessa Pentueita	2.polvessa Pentuja	Yhteensä pentueita	Yhteensä pentuja
Slagstogens Nätti	6	32	1,52	25	142	6	32
Siikon Jerin-Muisto	4	31	1,47	6	31	4	31
Ysi-Ysin Super Elli	4	29	1,38	10	65	5	35
Siikon Xena	4	29	1,38	7	50	4	29
Kettusampan Mini	3	29	1,38	0	0	3	29
Hunajan Ultra-Driven	4	28	1,33	4	13	4	28
Siikon Wcindy	5	27	1,28	4	25	5	27
Siiri	4	25	1,19	3	18	4	25
Hera	3	24	1,14	2	10	4	32
Oskulan Riesa	3	22	1,05	7	35	4	28
Terhometsän Babylon	4	22	1,05	4	29	5	23
Jessica	3	21	1,00	1	5	3	21
Havukon Valtti	3	20	0,95	12	61	3	20
Juholan Wiivi	3	19	0,90	2	8	4	27
Dredor Estelle	4	19	0,90	7	46	5	23

Taulukko 8. 15 eniten jalostuskäytettyä narttua viimeisen 10 vuoden (2010-2019) aikana.

Jalostuskoirien käyttömäärät

Sukusiitosasteen nousua voidaan hillitä käyttämällä mahdollisimman monta eri koiraa ja sukulinjaa jalostukseen. Tärkeintä on kuitenkin yksittäisen koiran tai sukulinjan liiallisen jalostuskäytön välttäminen. Pienilukuisissa roduissa monimuotoisuutta turvaava suositus yhden koiran elinikäiselle jälkeläismäärälle on enintään 5 % neljän vuoden rekisteröintimääristä. Tämä tarkoittaa dreeverin kohdalla noin 40 jälkeläistä vuosien 2016-19 rekisteröintien perusteella.

40 jälkeläisen rajan ylittää kaikkiaan 9 urosta viimeisen 10 vuoden aikana käytetyistä uroksista. Lisäksi 4 narttua ylittää 30 jälkeläisen rajan, jota voidaan myös pitää melko korkeana.

Jalostuskoirien keskinäinen sukulaisuus

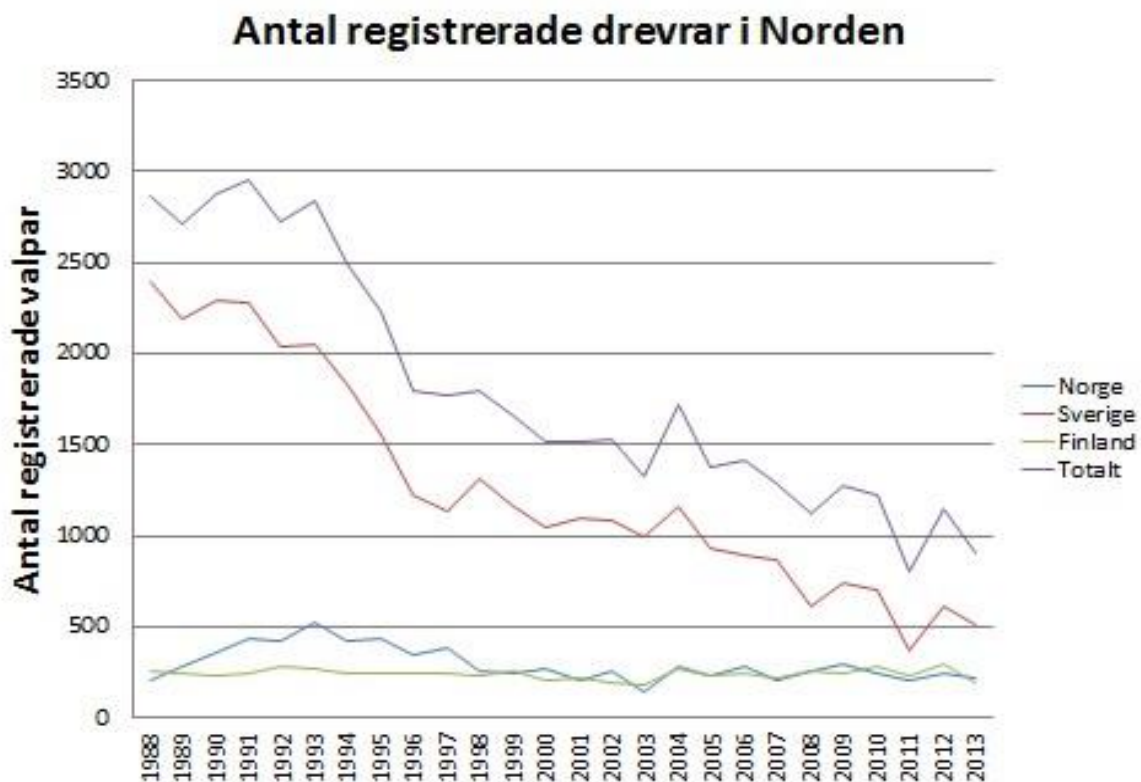
Runsaasti käytetyissä koirissa on lisäksi huolestuttavan paljon myös sukulaisia keskenään, joka köyhdyttää geneettistä pohjaa. Esimerkkejä taulukkojen 5 ja 6 koirien sukulaisuudesta:

- Stakkeliass Krut on Siikon Jerin-Muiston isä
- Hunajan Erä-Kaveri ja Hunajan Ultra-Driven ovat samasta emästä
- Hunajan Erä-Kaveri on Siikon Xenan isä
- Oskulan Riesa ja Hunajan Erä-Kaveri ovat puolisisarukset
- Laitumen Rekku on Karioonhiiren Kajon isä
- Drevmarkens Jimi on Ricon isä
- Sotkanrinteen Tiuha on Kaarneen Hipan isä

40 jälkeläisen rajakaan ei täten välttämättä turvaa monimuotoisuutta, sillä usein jalostukseen käytetyt koirat ovat sukulaisia keskenään.

Rodun populaatiot muissa maissa

Dreeverin rekisteröinnit rodun kotimaassa Ruotsissa ovat laskeneet noin tuhannesta 700-500 pentuun viimeisen 20 vuoden aikana. Tähän suurin syy on ruotsalaisten mukaan metsästystapojen muuttuminen ja ns. karkottavien ja lyhyesti ajavien koirien suosion kasvu. Lisäksi suurpetojen lähinnä suden lisääntyminen on vaikeuttanut joillakin alueilla irrallaan olevien koirien käyttöä metsästyksessä. Lisäksi Ruotsissa on lisääntynyt ns. risteytyksien esim. dreeveri/mäyräkoira käyttäminen kauriin metsästyksessä. Norjassa ja Suomessa rekisteröinnit ovat saman aikana pysyneet lähes ennallaan n. 250 kummassakin. Tämän hetken dreeverien kokonaisrekisteröintimäärä Pohjoismaissa on noin 1000 pennun tasolla vuosittain.

Kaavio 3. Rodun rekisteröinnit Pohjoismaissa v. 1988 - 2013

4.1.3 Yhteenveto populaation rakenteesta ja jalostuspohjasta

Rodun jalostuspohjan laajuus

Rekisteröintien ollessa kotimaassa n. 250 ja Pohjoismaissa n. 1000 pentua vuosittain on jalostuspohja kapea, mutta jalostusmateriaalia on riittävästi, jos sitä käytetään laajasti, eikä aseteta liian korkeita kriteereitä mm. jalosturoksia valittaessa. Tällä koiramäärällä tulee olla tarkkana, ettei yksittäisiä koiria käytetä jalostukseen liikaa. Suositusten ja kasvattajien valintojen jalostuskoirien suhteen on lähdettävä tästä tosiasista.

Tärkeimmät jalostuspohjaa kaventavat tekijät

Suurin jalostuspohjaa kaventava seikka on aiemmin runsaasti käytettyjen urosten vaikutus. On vaikeaa löytää yhdistelmiä, jotka eivät olisi sukua keskenään. Lisäksi näissä koirissa on tuontiuoksia ja näiden takana runsaasti Ruotsissa käytettyjä ns. matadori uoksia, joten Ruotsistakin on vaikeaa löytää uutta verta.

Jälkeläismäärään perustuva PEVISA-ohjelma

2017 Suomen Dreeverijärjestö hyväksyi PEVISA-ohjelman, jossa uroksen jälkeläismäärä rajoitettiin 50 pentuun Suomessa. Rajan ylittävä viimeinen pentue hyväksyttiin kuitenkin vielä kokonaan rekisteriin. **PEVISAn jatkamisesta ja mahdollisista lisäyksistä äänestetään järjestön kokouksessa vuonna 2021.**

4.2. Luonne ja käyttäytyminen sekä käyttöominaisuudet

4.2.1 Rotumääritelmän maininnat luonteesta ja käyttäytymisestä sekä rodun käyttötarkoituksesta

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tarkkaavainen ja vakaa, ei aggressiivinen, hermostunut eikä arka.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET: Vihaisuus tai liiallinen arkuus.

Vuonna 1953 dreeveri tunnustettiin ruotsalaisena rotuna. Sitä pidetään lähinnä ”itsestäänselvyytenä” kauriinajossa, mutta se on yhtä arvostettu jänis- ja kettujahdissa. Ennen kaikkea dreeverin tulee olla rakenteeltaan ajometsästykseseen soveltuva. Sen tulee voida työskennellä tehokkaasti Ruotsin maastossa ja ilmastossa. Dreeveri on puhtaasti metsästyskoira ja sitä pidetään tuskin koskaan yksinomaan seurakoirana.

4.2.2 Jakautuminen näyttely- / käyttö- / tms. -linjoihin

Dreeverillä ei ole eriytyneitä käyttö- ja näyttelylinjoja.

4.2.3 PEVISA-ohjelmaan sisällytetty luonteen ja käyttäytymisen ja/tai käyttöominaisuuksien testaus ja/tai kuvaus

PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty luonteen, käyttäytymisen ja käyttöominaisuuksien testausta ja kuvausta.

4.2.4 Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Luonteen arviointi perustuu harrastajilta saatuun palautteeseen sekä koe- ja näyttelyarvosteluihin.

Suomalainen dreeveri oli alkuvuosinaan luonteeltaan kovan koiran maineessa ja monet pitivätkin sitä perusedellytyksenä pienen koiran käyttöominaisuuksille. Osa kuitenkin noista kovaluonteisista koirista oli luonnevikaisia ja jopa vihaisia. Nopeasti kuitenkin havaittiin, ettei hyvän metsästysinnon omaavan koiran tarvitse olla liian pois vetäytyvä eikä luonnevikainen. Rotujärjestömme puuttui varhaisessa vaiheessa asiaan ja jalostuksen kautta karsittiin rotumme luonnetta rotumääritelmän mukaiseksi.

Nykydreeveri on luonteeltaan rauhallinen ja valpas sekä hyvin taajama- ja sisäolosuhteisiin sopeutuva koira. Huomattavaa on myös voimakas kiintymys isäntäänsä ja kasvatuksessa rajojen asettamisen puute saattaa laukaista rodulla liian voimakkaan oman reviirinsä puolustamis- ja vahtimisvietin. Laumassa dreeveri sopeutuu ja

noudattaa lauman sisäisiä sääntöjä. Vilkkaan ja energisen koiran aktiivisen tekemisen puute saattaa aiheuttaa energian purkamista ei toivottuihin asioihin kuten huonekalujen ja pikkuesineiden pureskeluun, jne.

Dreeveri on luonteeltaan helppo kouluttaa käyttökoiraksi, koska sillä on voimakas riistan seuraamisvietti. Kouluttaja joutuukin valitsemaan koiralle ajatettavan riistan, sillä muuten huonolla koulutuksella se saattaa ajaa myös ei-toivottuja eläimiä.

Luonnekysely

Dreeverille ei ole tehty laajempaa luonnekyselyä.

Ajokokeissa on ajoittain ollut teemana tarkkailla luonnetta. Esimerkiksi vuonna 1995 pyydettiin tuomareita merkitsemään maininta koiran luonteesta koirakohtaiseen pöytäkirjaan. Tällöin saatiin seuraava tulos: koekäyntejä oli kaikkiaan 569 kpl. Näissä tehtiin 205 merkintää luonteesta, jotka kaikki olivat positiivisia kuten erinomainen, hyvä, miellyttävä, normaali tai oikea luonne. Yhtään negatiivista merkintää ei tehty. Myöhemmin tuomareita on ohjeistettu merkitsemään vain luonteen negatiiviset piirteet, mutta näitä ei ole kuin vain yksittäisiä tapauksia joinakin vuosina.

Luonnetesti ja MH-luonnekuvaus

Dreevereitä ei ole Suomessa luonnetestattu tai MH-kuvattu kuin yksittäisiä yksilöitä. Tulokset ovat olleet vaihtelevia.

Jalostustarkastus

Dreeverillä ei ole omaa jalostustarkastusta eikä vielä ole järjestetty Kennelliiton ohjeiden mukaisia käyttäytymisen tai ulkomuodon jalostustarkastuksia.

Näyttelyt

Näyttelyissä tehdään havainnot koiran luonteesta ja merkitään arvostelulomakkeeseen. Suurimmaksi osaksi suhtautuminen tuomariin on ollut normaalia ja luonteesta ei ole löytynyt huomauttamista.

- Vuonna 2016 näyttelykäyntejä 558 kpl, joissa kahdella koiralla maininta sarakkeessa väistää tuomaria, sekä yksi epäluuloinen tuomaria kohtaan jonka vuoksi ei saatu purentaa tarkistettua (HYL).
- Vuonna 2017 kolmella eri koiralla maininta sarakkeessa "Väistää", kahdella koiralla maininta "Vihainen" (HYL). Näyttelykäyntejä 483 kpl.
- Vuonna 2018 kolmella eri koiralla maininta sarakkeessa "Väistää", muutama koira lisäksi saanut EVA:n luonteen takia koska ei sallii mittaamista. Näyttelykäyntejä 371 kpl.
- Vuonna 2019 kahdella koiralla maininta "Vihainen", lisäksi kaksi koira saanut EVA:n koska ei saatu katsottua hampaista. Näyttelykäyntejä 383 kpl.

Erot eri maiden populaatioiden välillä

Dreeverikannat eri maissa ovat lähellä toisiaan. Koska esim. suomalaisten dreeverien sukulinjoissa esiintyy hyvin paljon ruotsalaisia koiria, samoin on tilanne Norjassa. Edellä mainituista syistä johtuen käyttäytymisessä ei nykyisin ole eroja erimaiden välillä. Aiemmin erot metsästyskoirien pidossa aiheuttivat jonkin verran eroja. Ruotsissa metsästyskoirat mm. dreeverit olivat jo aiemmin ns. perheenjäseniä ja niiltä vaadittiin tottelevaisuutta ja sosiaalisuutta. Suomessa alettiin myöhemmin vaatia näitä ominaisuuksia ja tällä hetkellä metsästyskoirien olosuhteet ja vaatimukset luonteelle ja käyttäytymiselle Pohjoismaissa ovat yhtenevät.

Sukupuolten väliset erot

Tästä ei ole tutkimus- tai testituloksia, mutta omistajilta saatujen tietojen perusteella voidaan tehdä seuraava yleistys. Pääsääntöisesti dreeveriurosta pidetään luonteeltaan kovempuna kuin narttua ja nartut ovat yleensä enemmän miellyttämishaluisempia kuin urokset.

4.2.5 Käyttö- ja koeominaisuudet

Rodun alkuperäinen käyttö

Jo rodun keski-eurooppalaisten esi-isien käyttötarkoitus oli toimia hitaasti ajavana metsästyskoirana. Dreeverin alkuperäinen käyttötarkoitus hitaasti ja jälkitarkasti haukkuen ajavana metsästyskoirana on säilynyt hyvin ihan nykypäivään asti. Myös ajettava riistan määrät ja metsästysmuoto ovat säilyneet Pohjoismaissa hyvin. Lisäksi Suomessa ja enenevässä määrässä myös muissa Pohjoismaissa kilpaileminen ajokokeissa on tullut merkittäväksi osaksi dreeveriharrastusta.

Käyttöominaisuuksien säilyttäminen

Rotujärjestön tavoitteena on, että rodun alkuperäinen käyttötarkoitus säilyy ja dreeveri on jatkossakin ensisijaisesti metsästävien ihmisten koira.

Vaikka nykydreeveri soveltuisi hyvin myös seura- ja näyttelykoiraksi on sitä pelkästään näissä käyttötarkoituksissa hyvin vähän.

Vertailu rodun kotimaahan ja muihin tärkeisiin maihin

Rodun kotimaassa Ruotsissa ja Norjassa dreeveriä käytetään pääsääntöisesti kauriin ja peuran metsästyksen, lisäksi jäniksen ja ketun metsästyksen. Suomessa 2019 muuttunut metsästyslainsäädäntö mahdollistaa dreeverin käytön nyt myös sorkkaeläinten metsästyksen.

Kokeet

Dreeverien ajokokeissa DRAJ ja dreeverien ketunajokokeissa DKAJ käy vuosittain n. 150 - 200 dreeveriä, jotka suorittavat n. 350 - 500 koekäyntiä. Noin 30 % kaikista dreevereistä käy vähintään kerran elinaikanaan ajokokeissa.

Vuodesta 2016 lähtien myös ajokokeiden AJOK tulokset otetaan käyttövalion arvoa hakiessa huomioon ja näihin kokeisiin on osallistunut muutamia koiria ja tämän mahdollisuuden odotetaan lisäävän jonkin verran koekäyntejä.

Dreevereitä käy myös metsästyskoirien jäljestämiskokeissa (MEJÄ) sekä AJOK- ja KEAJ-kokeissa muutamia koiria vuosittain.

Dreeverien ajokokeiden (DRAJ/DKAJ) tarkoitus on arvostella käyttöominaisuuksia ajavana koirana metsästysolosuhteissa. Tarkoitus on saada tietoa jalostusta varten ja tarjota harrastajille kilpailu- ja yhteistoimintamahdollisuuksia. Ajoeläiminä ovat jänis, kettu, valkohäntäpeura, kuusipeura ja metsäkauris. Kokeet ovat käytännössä aina yksipäiväisiä (SM-koe tekee poikkeuksen). Koe on yksiluokkainen vuodesta 2018 alkaen, jolloin AVO-luokka poistui sääntöuudistuksen myötä.

Kokeisiin saa osallistua 9 kk täyttäneellä rekisteröidyllä dreeverillä tai bassetilla, jonka rokotukset ovat kunnossa ja joka on tunnistusmerkitty joko tatuoimalla tai mikrosirulla. Ilman näyttelytulosta koira saa osallistua kokeisiin, kunnes on ajanut DRAJ 1- tuloksen. Kokeisiin ei saa osallistua tarttuvaa tautia sairastava koira, kiimainen narttu, eikä narttu 30 vrk ennen penikoimista eikä 42 vrk sen jälkeen.

Kokeen kulku:

Kokeessa on ylituomari, joka valvoo, että koe sujuu sääntöjen mukaan. Jokaiselle koiralle arvotaan koemaasto ja kaksi tuomaria. Mukana voi olla myös palkintotuomariharjoittelijoita. AJOK-tuomarikortin omaava tuomari voi toimia palkintotuomarina. Lisäksi on varamaasto/maastoja, jotka ovat käytettävissä ylituomarin luvalla, mikäli varsinaisen koemaaston käyttö estyy. Koiranohjaajana voi toimia muukin henkilö kuin koiranomistaja.

Hakuerä kestää 4 tuntia. Hakuerän aikana on mahdollista siirtyä uuteen maastokohtaan 90 minuutin jälkeen, mikäli ei havaita edellytyksiä ajettavan löytymiseen.

Hakevaa koira ei saa auttaa ajoeläimen liikkeelle saamisessa. Koira ei saa häiritä ajon ja hukkan aikana. Kokeessa on kaksi ajoerää, joista toisen pituus on 120 ja toisen 60 minuuttia. Ohjaaja saa päättää kumman erän ensimmäisenä käyttää. Hyväksytyt ajoajat saadaan vähentämällä ajoajasta yli/tasan 5 minuutin hukat. Ajoeläin täytyy pyrkiä toteamaan, ja se merkitään pöytäkirjaan kokeita koskevan ohjeen mukaisesti.

Koetta vakavasti häiritsevien esteiden sattuessa koiranohjaajalla on oikeus kytkeä koira ja jatkaa erää uudessa maastossa. Vakavia häiriöitä ovat mm. koiran joutuminen vaaralliselle tielle, vieraan koiran sekaantuminen ajoon tai sivullisen ampuma ajoeläin.

Koe voidaan keskeyttää mm. silloin jos koira on sairas. Koira voidaan sulkea kokeesta, jos se ajaa liian kauan hirveä, sitä ei saada kytkettyä määräaikaan mennessä, tai se on äänenannoltaan niin löysä tai tiukka ettei ajoa voi seurata. Myös koiranomistajan tahalliset rikkeet voivat johtaa kokeen keskeyttämiseen.

Arvosteluperusteet:

Koiran ominaisuudet arvostellaan asteikolla 0-5 seuraavissa kohdissa:

Haku, ylösotto (jäljen löydyttyä), ajovarmuus ja hukkatyöskentely, haukku(haukkupisteet), haukun luonne, tottelevaisuus ja yhteistyö ohjaajan kanssa sekä kokonaisvaikutelma.

Pisteet: 0 = hylättävä, 1 = heikko, 2 = välttävä, 3 = tyydyttävä, 4 = hyvä ja 5 = kiitettävä.

Ominaisuuspisteet yht. = erien ja tuomarien antamien pisteiden keskiarvo.

Lisäksi arvioidaan haun laajuutta, herättelyn määrää, ajotapaa, äänenantoa hukalla ja metsästysintoa apunumeroin, jotka eivät vaikuta lopulliseen tulokseen mutta antavat lisätietoa koiran toiminnasta.

Ihannetapauksessa haku on reipasta ja järjestelmällistä, ylösotto määrätietoinen (ylössaantiin johtava yksittäisillä haukahduksilla tapahtuva herättely on plussaa), ajo rauhallista ja sitkeää, hukkatyöskentely järjestelmällistä, haukku rauhallista ja kertovaa, kuuluvaa, sointuvaa ja useampiäänistä, koira on ohjattavissa ja tulee kutsuttaessa.

Ajoajasta voi saada maksimissaan 65 pistettä, yksi ajominuutti tuo DRAJ-kokeessa 0,36 pistettä ja DKAJ-kokeessa 0,54 pistettä. Lopullinen pistemäärä kertyy yhteenlasketuista ajo- ja ominaisuuspisteistä. Dreeveri saa

1. palkinnon vähintään 75 pisteellä, jos haukkupisteitä on vähintään 3

2. palkinnon 60 pisteellä

3. palkinnon 45 pisteellä

Vuodesta 2012 on ollut käytössä kennelpiirien järjestämä ns. koko kauden koe, jossa omistaja valitsee koepäivän ja -maaston ja esittää tuomaria ilmoittaessaan koiransa tuloksia vastaanottavalle ylituomarille viimeistään edellisenä päivänä. Näiden kokeiden tarkoituksena on madaltaa uusien harrastajien kokeisiin lähtökynnystä ja saada lisää koiria kokeisiin. Tämä ei tilastojen valossa ole täysin onnistunut, koska koirien määrä ei ole juurikaan lisääntynyt.

Hyötykoira-, virka- tai muu työkäyttö

Tiettävästi dreeveriä ei ole juurikaan käytetty näissä tehtävissä.

Alkuperäiset, rodunomaiset käyttäytymistarpeet ja niiden täyttäminen

Dreeveri on tarkoitettu palvelemaan ihmistä metsästyskoirana nykyajan metsästyskulttuuriin soveltuvana eräkumppanina. Dreeveristä ei alun alkaenkaan ole pyritty kehittämään silmiä hivelevän kaunista suosikkirotua, vaan sen rakenne ja ominaisuudet tähtäävät mahdollisimman hyvään käyttökelpoisuuteen ajavana koirana. Koska nämä ominaisuudet ovat säilyneet rodussa, on nämä huomioitava, kun rotua valitaan. Jos dreeveri on olosuhteissa, joissa se ei pääse toteuttamaan näitä tarpeita, voi syntyä ongelmia, jollei omistaja pysty tarjoamaan korvaavia harrastuksia koiralle. Näissä harrastuksissa koiran tulisi päästä toteuttamaan fyysistä liikumista, aktiivista hajuaistin käyttöä ja muita saalistusvietin korvaavia toimintoja.

4.2.6 Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Yksinoloon liittyvät ongelmat

Dreeverillä yksinolon ongelmat liittyvät fyysisen energian purkamiseen vääriin kohteisiin. Koira saattaa tuhota kodin irtaimistoa pureskelemalla niitä. Dreeverillä tulisikin olla runsaasti fyysistä ja virikkeellistä toimintaa varsinkin metsästysaikojen ulkopuolella.

Lisääntymiskäyttäytyminen

Dreeveriuroksilla on yleensä voimakas sukupuolivietti ja tämä saattaa aiheuttaa ongelmakäyttäytymistä kiimaisten narttujen läheisyydessä. Uros saattaa ulista tai haukkua naapurista tulevien hajujen vuoksi. Tarhassa asuvien urosten pyrkimys päästä tarhasta saattaa jossain tilanteissa olla hyvin voimakas. Joskus uroksen käytös saattaa muuttua aggressiiviseksi ainakin muita uroksia kohtaan kiimaisen nartun läsnä ollessa.

Myös narttu saattaa muuttua kiimassa ollessaan aggressiiviseksi uroksia kohtaan ennen kuin antaa astua ja jälleen sen jälkeen. Joskus tämä aiheuttaa astuttamisongelmiakin.

Dreeverinarttujen valeraskaus pesäntekovietteineen ja olemattomien pentujen hoitaminen on suhteellisen yleistä ja häiritsee metsästyskäyttöä.

Sosiaalinen käyttäytyminen

Dreeveri on yleensä hyvin niin perheeseen kuin koiriinkin sopeutuva. Sopeutuminen vaatii kuitenkin määrätietoista toimintaa heti pennusta alkaen. Varsinkin dreeveriurokset voivat olla äreitä muille uroksille, jos

ne eivät ole tottuneet toisiin koiriin. Myös ruuan ja luiden suhteen on koulutus aloitettava jo pentuna, ettei dreeveri rupea puolustamaan niitä aggressiivisesti.

Pelot ja ääniherkkyys:

Dreeveri saattaa reagoida uusiin voimakkaisiin ääniin esim. murisemalla ja haukkumalla, mutta palautuu tavallisesti nopeasti. Paukuarkuutta esim. ilotulitteisiin saattaa esiintyä, mutta metsästysaseen laukausääneen hyvin harvoin. Metsästys ajavalla koiralla toisaalta harvoin tuo tilanteita, jossa laukaus tulee koiran läheisyydessä vaan yleensä koira tulee paikalle vasta minuuttien kuluttua.

Ikään liittyvät käytöshäiriöt

Rasittavaan metsästykseseen käytettävän koiran fyysinen väsyminen ja hitaampi palautuminen voivat aiheuttaa ikääntyneelle koiralle pitempää levontarvetta ja vaatia rauhallista oleskelupaikkaa. Tässä tulevat häiriöt voivat aiheuttaa koiran ärsyyntymistä ja aggressiivista käytöstä häiritsijää kohtaan.

Rakenteelliset tai terveydelliset seikat, jotka voivat vaikuttaa koirien käyttäytymiseen

Kondrodystrofisena rotuna etujalkojen asentovirheet voivat aiheuttaa nivelien kulumista ja näin ollen kiputiloja, jotka voivat aiheuttaa koiran epätavallista ärtyneisyyttä esim. rasituksen jälkeen. Lonkka- ja kyynärniveldysplasiaa tavataan rodussa, mikä voi altistaa nivelrikosta johtuville kivuille.

4.2.7 Yhteenveto rodun käyttäytymisen ja luonteen keskeisimmistä ongelmakohtista sekä niiden korjaamisesta

Keskeisimmät ongelmakohdat:

Dreeverin käyttäytyminen ja luonne on sopeutunut hyvin nykyaikaisen metsästyskoiran asumisympäristön erilaisiin vaatimuksiin. Joissakin tilanteissa kuitenkin ns. reviirin puolustus taipumus esim. haukkumalla voi aiheuttaa ongelmia mm. naapurisuhteisiin. Määrätietoisella koulutuksella tästäkin kuitenkin yleensä selvittää, koska dreeveri ei ole kuitenkaan helppo kouluttaa vaatii tämä omistajaltakin sitkeyttä.

Ongelmien syyt ja vähentäminen:

Koska metsästyskäyttö edelleen vaatii pienikokoiselta koiralta vaativissa olosuhteissa määrätyn laista kovuuutta ja sitkeyttä ei ole tarkoituksenmukaista jalostaa koira liian pehmeään ja nöyrään suuntaan. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että vaadittaisiin liikaa kovuuutta ja itsepäisyyttä. Valittaessa jalostuskoiria tasapainoilu näiden vaatimusten välillä vaatii tarkkaa harkintaa luonteen suhteen.

4.3. Terveys ja lisääntyminen

4.3.1 PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelman voimaantulovuosi sekä ohjelman muutokset

PEVISA-ohjelma tuli voimaan 2017. 2021 esitetään jatkoa ohjelmalle.

PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet ja viat

PEVISA-ohjelmaan ei ole sisällytetty sairauksia tai vikoja. Siinä asetetaan uroksen rekisteröityjen jälkeläisten määräksi korkeintaan 50 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

4.3.2 Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet ja viat

Terveyskysely 2015	Ei todettu	Todettu	
Synnyttäiset viat	96%	4%	
Iho-ongelmia	98%	2%	
Silmien ongelmia	99%	1%	
Suu, hampaat ja nielu	83%	17%	*maitokulmahammas 7% *hammaskivi 6% *muu sairaus 4%
Ruuansulatuskanava	94%	6%	
Tuki- ja liikuntaelimestö	97%	3%	
Sydänverenkierto	99%	1%	
Virtsatie- ja lisääntymiselimet	85%	15%	*kohtutulehdus 6% *valeraskaus 9%
Sisäelinsairaudet	100%		
Hormonaaliset sairaudet	100%		
Immuunijärjestelmäsairaudet	97%	3%	
Kasvainsairaudet	95%	5%	
Jalostuskäytön ongelmat Vastauksia yhteensä 97 kpl	43%	8%	ei ole käytetty jalostukseen 49 %

Taulukko 9. Terveyskysely 2015

Terveyskysely 2019	Ei todettu	Todettu	
Synnyttäiset viat	90%	10%	
Iho-ongelmia	93%	7%	
Silmien ongelmia	96%	4%	
Suu, hampaat ja nielu	83%	17%	*maitokulmahammas 11% *hammaskivi 3% *muu sairaus 3%
Ruuansulatuskanava	92%	8%	
Tuki- ja liikuntaelimestö	96%	4%	
Sydän- ja verenkierto	98%	2%	
Hengitystiet	98%	2%	
Virtsatie- ja lisääntymiselimet	83%	17%	*kohtutulehdus 7% *voimakas valeraskaus 7%
Sisäelinsairaudet	98%	2%	
Hormonaaliset sairaudet	99%	1%	
Hermostolliset sairaudet	98%	2%	
Immuunijärjestelmäsairaudet	99%	1%	
Kasvainsairaudet	91%	9%	*maitorauhaskasvain 4%
Jalostuskäytön ongelmat	69%	31%	*tiinehtymisvaikeus 8% *keinosiemennys koska astuminen ei onnistu 3% *sektio koska synnytys ei onnistu 5% *muu, esim. puutteet hoivavietissä 8%

Vastauksia yhteensä 111 kpl

Taulukko 10. Terveyskysely 2019

Kennelliiton vuonna 2019 teettämän terveyskyselyn vastauksien perusteella erilaisten synnyttäisten vikojen esiintyvyys on hieman kasvanut vuoteen 2015 verrattuna. Ihon ja silmien ongelmat ovat aavistuksen lisääntyneet, verkkokalvon rappeuma ja vilkkuluomien tulehdukset yleisimpinä. Sen sijaan muiden sairauksien osuus ei näytä kasvaneen. Jalostukseen käytettiin tai yritettiin käyttää 36% kyselyyn vastanneiden koirista. Näistä ongelmiin joutui vajaa kolmasosa. Pari muutakin huomioitavaa asiaa on: lisääntymisen ongelmat, kohtutulehdukset ja valeraskaudet. Tähän tuleekin kiinnittää jalostuksessa enemmän huomiota. Toinen suhteellisen yleinen ongelma näyttää olevan maitokulmahampaat, jotka joudutaan poistattamaan eläinlääkärillä.

Keuhkopöhö

Ruotsissa on useita vuosia kiinnitetty huomiota metsästyskoirilla esiintyvään sairauteen keuhkopöhöön. Tämä sairaus esiintyy mm. dreeverillä ja tästä syystä Svenska Dreeverklubben suhtautuu asiaan vakavasti ja on kerännyt taudista tietoja dreeverin omistajilta. Raportoinnin aikana on tullut esiin useita satoja tapauksia. Myös Suomessa on aloitettu kyselyjä omistajilta taudin oireiden ilmenemisestä, ja näitä tapauksia on ilmoitettu parikymmentä. Dreeverijärjestö on pyrkinyt lisäämään tietoisuutta sairaudesta mm. lehti- ja internetjulkaisujen avulla. Myös Pohjoismaista yhteistyötä on tehty sairauden leviämisen rajoittamiseksi.

Mikä keuhkopöhö on?

Keuhkopöhön (keuhkoödeema, ruotsiksi lungödem) käytetään myös nimeä jahtiödeema (jaktödem) tavallisimmat oireet ovat hengitysvaikeudet metsästyksen yhteydessä tai heti sen jälkeen sekä epänormaali väsymys. Välittömästi jahdin jälkeen koira vaikuttaa useimmiten väsyneemmältä kuin terveen koiran odottaisi olevan.

Muutaman tunnin ajan metsästyksen päättymisen jälkeen voi tavallisesti kuulla ja nähdä koiran vähän yskivän ja joskus koira istuu mieluummin kuin makaa ja pitää kuonoaan yläviihosta. Koira hengittää nopeita ja syviä hengenvetoja, jopa 60 - 100 vetoa minuutissa (Hengitysfrekvenssin laskeminen tulee tehdä koiran maatessa tai istuessa paikallaan, helpoiten pienen matkan päästä laskien hengenvedot minuutin ajan). Tilanne kestää n. 4 tuntia, joskus jopa 2 vuorokautta metsästyksen jälkeen. Useimmiten koira parantuu itsestään, mutta tilanne saattaa pahentua ja joskus koira voi jopa menehtyä muutaman vuorokauden kuluessa.

Jos koiralla on suuria hengitysvaikeuksia, tulee ottaa yhteyttä eläinlääkäriin. Jahtiödeema diagnosoidaan poissulkemalla muut keuhkojen nesteilyä aiheuttavat tilat, kuten sydämen vajaatoiminta, tulehdukset, vierasesine hengitysteissä ja keuhkomadot (mm. *Crenosoma vulpis*, *Eucoleus aerophilus*). Ilman luotettavaa poissulkututkimusta on hätäiltyä päätyä jahtiödeemadiagnoosiin. Ainakin keuhkokuva, sydämen ultraäänitutkimus ja hengitysteiden tähytys olisi hyvä tehdä sairautta epäiltäessä.

Koska ruotsalaisten saamien kokemusten mukaan on kysymyksessä ainakin jossain määrin (30 %) periytyvästä sairaudesta, niin kyseessä on jalostusvalinnan kannalta aika lailla samanlainen ominaisuus kuin esim. lonkkien ja kyynärnivelen kasvuhäiriö. Kohtauksia saaneet koirat tulee sulkea pois jalostuksesta, samoin koirat, joiden lähisuvussa (vanhemmat, täyssiäruukset, jälkeläiset) on useampia sairastuneita.

Epilepsia

Eläinlääkäri Nina Menna, Vetcare Oy ja Mäntsälän eläinlääkäriasema

Epilepsia on toistuvia kohtauksia aiheuttava aivojen sähköisen toiminnan häiriö, joka on koiran yleisin neurologinen sairaus.

Kohtauksien luonne vaihtelee ja koiralla voi olla tajunnan, motoriikan, sensorisen toiminnan, autonomisen hermoston ja/tai käyttäytymisen häiriöitä. Kohtauksen aikana koira voi olla tajuissaan tai tajuton. Jos koko koira kouristelee, puhutaan yleistyneestä kohtauksesta. Kohtaus voi esiintyä myös paikallisena, jolloin vain yksi lihasryhmä, esimerkiksi koiran raaja tai raajat kouristelevat. Paikalliskaltainen kohtaus voi laajeta yleistyneeksi kohtaukseksi. Kohtauksen luonne riippuu purkauksen lähtöpaikasta aivoissa ja sen leviämisestä. Epilepsiaa sairastavaa koira ei saa käyttää jalostukseen. Samoin on vältettävä sellaisten riskilinjojen yhdistämistä, joiden tiedetään tuottaneen epileptikkojälkeläisiä, niin kauan kun rodulle ei ole olemassa geenitestiä, jonka avulla sairauden kantajuus voidaan todeta.

Ensimmäinen epilepsiakohtaus tulee useimmiten nuorena, 1-5 – vuotiaana, mutta perinnöllinen epilepsia voi alkaa missä iässä hyvänsä. Saman tyyppisiä kohtauksia voivat aiheuttaa myös muut sairaudet kuin epilepsia. Epilepsiadiagnoosi pohjautuu muiden sairauksien poissulkemiseen. Siksi koirasta otetaan virtsa- ja verinäytteitä ja tehdään neurologinen tutkimus. Jollei muuta selittävää syytä löydy, koira sairastaa epilepsiaa. Epilepsiaa ei voida parantaa, vaan koira tarvitsee lääkitystä koko loppuelämänsä ajan. Lääkityksen aloituspäätökseen vaikuttaa kohtauksien esiintymistiheys ja vakavuus. Lääkityksen avulla epilepsiakohtausten esiintymistä voidaan harventaa, kohtauksia lieventää ja niiden kestoa lyhentää. Joskus kohtaukset saadaan lääkityksellä kokonaan loppumaan.

Dreeverillä on todettu muutamia epilepsia tapauksia ja tämä on huomioitava ja kohtauksia saaneet koirat on jätettävä pois jalostuksesta.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

ELT Anu Lappalainen

Lonkkanivelen kasvuhäiriö eli ”lonkkavika”, (engl. hip dysplasia, HD) on koirien yleisin luuston ja nivelten kasvuhäiriö. Se voidaan määrittellä perinnölliseksi lonkkanivelen löysyydeksi. Lonkat ovat syntymähetkellä silmämääräisesti normaalit, mutta muutokset alkavat jo pennun ensimmäisten elinviikkojen aikana.

Löysyys johtaa reisiluun pään ja lonkkamaljan riittämättömään kontaktiin. Alueelle kohdistuu epänormaalin suuri paine, joka on sitä suurempi mitä pienempi kontaktialue on. Tämä voi johtaa mikromurtumiin ja lonkkamaljan mataloitumiseen. Noin vuoden iässä lantion luutumisen on täydellistä ja yleensä kipukin helpottaa tässä iässä.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö johtaa usein nivelrikkoon. Nivelrikon kehittymisen aikatauluun ja tyyppiin vaikuttavat rotukohtaiset ja yksilölliset erot. Lonkkanivelen kasvuhäiriön perimmäistä syytä ei tiedetä, mutta se periytyy tämänhetkisen tutkimustiedon perusteella kvantitatiivisesti eli siihen vaikuttaa useita eri geenejä. Myös ympäristöllä on vaikutusta lonkkavian ilmenemiseen ja vaikeusasteeseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriötä tavataan lähes kaikilla roduilla, mutta yleisintä se on suurilla ja jättiroduilla. Oireet voidaan huomata pentuna 3-12 kuukauden iässä, jolloin kipu johtuu löysyyden aiheuttamasta nivelkapselin tulehduksesta tai luukalvon hermojen jännityksestä ja repeämisestä. Nuorilla koirilla oireina voivat olla takajalkojen ontuminen, ”pupuhyppele”, ylösnousuvaiveudet levon jälkeen, liikkumishaluttomuus ja nakshteleva ääni kävellessä. Oireet voivat alkaa äkillisesti ja omistaja voi liittää ne johonkin tapaturmaan. Oireet voivat vähentyä selvästi tai loppua kokonaan jopa useiksi vuosiksi, kun nivelen ympärille muodostuva sidekudos vähentää nivelen löysyyttä.

Toinen oireilevien koirien ryhmä on aikuiset koirat, joiden oireiden syynä on nivelrikko. Vanhemmilla nivelrikkokoisilla koirilla oireet voivat olla epämääräisiä ja oireilu laitetaankin usein vanhenemisen piikkiin. Tyypillisiä oireita ovat takajalkojen ontuminen ja jäykkyys liikkeessä. Lonkkavikainen koira yrittää viedä painoa pois takaosalta, mikä ilmenee kävellessä selkälän aaltoiluna ja lantion kiertymisinä. Tämä johtaa myös takaosan lihaskatoon ja etupään lihasten voimistumiseen.

Lonkkanivelen kasvuhäiriön ja siitä johtuvan nivelrikon hoidossa on ruokinnalla keskeinen merkitys. Ylipaino pahentaa oireita ja pelkkä painon pudotus voi helpottaa koiran oloa. Tulehduskipulääkkeitä ja pistoksena tai suun kautta annettavia nivelnesteiden ja nivelruston koostumusta parantavia aineita käytetään yleisesti. Sopiva liikunta pitää lihaksiston kunnossa ja nivelet liikkuvina. Kirurgisia hoitoja on myös olemassa.

Lonkkavian vastustamisohjelma perustuu useimmilla roduilla lonkkien röntgenkuvaukseen. Lonkkanivelen kasvuhäiriön periytyvyys on kohtuullinen. Ilmiasuunkin perustuvan jalostusvalinnan pitäisi johtaa tuloksiin, jos valinta on systemaattista eikä lonkkavikaisia koiria käytetä. Jalostusarvoindeksien (BLUP-indeksit) avulla valinta on tehokkaampaa. Indeksissä otetaan huomioon koiran kaikkien tutkittujen sukulaisten taso ja poistetaan röntgentuloksiin vaikuttavien ympäristötekijöiden vaikutusta. Jalostusindeksejä lasketaan jo useille roduille sekä lonkka- että kyynärnivelistä. Indeksien laskemisen edellytyksenä on riittävä määrä kuvattuja koiria.

Suomessa käytetään FCI:n vahvistamaa kansainvälistä lonkkaniveldysplasian arvosteluasteikkoa:

A ei muutoksia	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset. Lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna piirtyy terävänä ja on lievästi pyöristynyt. Nivelrako on tiivis ja tasainen. Norbergin asteikko vetoasennossa noin 105° (suosituksena).
B lähes normaali / rajatapaus	Reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat vähän epäyhdenmukaiset ja Norbergin asteikko vetoasennossa lähellä 105°, tai reisiluun pään keskus on mediaalisesti lonkkamaljakon dorsaalireunaan nähden ja reisiluun pää ja lonkkamaljakko ovat yhdenmukaiset.
C lievä	Reisiluun pää ja lonkkamalja eivät ole yhdenmukaiset, Norbergin asteikko on noin 100° ja/tai lonkkamaljakon kraniolateraalinen reuna on vähän mataloitunut. Epätasaisuutta tai korkeintaan lieviä nivelrikkomuutoksia lonkkamaljan kraniaali-, kaudaali- tai dorsaalireunassa tai reisiluun päässä tai kaulassa.
D kohtalainen (keskivaikea)	Selvää epätasaisuutta reisiluun päässä ja lonkkamaljakossa, subluksaatio. Norbergin asteikko on suurempi kuin 90° (vain suosituksena). Lonkkamaljakon kraniolateraalireuna tasaantunut ja/tai nivelrikon merkkejä.
E vaikea	Selvästi dysplastinen lonkkanivel. Esim. luksaatio tai selvä subluksaatio, Nordbergin asteikko alle 90°, selvä lonkkamaljakon kraniaalireunan tasaantuminen, reisiluun pään epämuotoisuus (sienimäinen, tasaantunut) tai muut nivelrikkomuutokset.

Tätä asteikkoa noudatetaan koiran 6 vuoden ikään saakka. Tämän jälkeen arvostelussa on otettava huomioon koiran ikä ja erityisesti sekundäärinivelrikko.

Vuosi	A	B	C	D	E	Yhteensä
2010	2	1	2	0	0	5
2011	1	3	2	0	0	6
2012	3	3	1	1	0	8
2013	2	0	2	0	0	4
2014	1	2	2	0	0	5
2015	4	0	1	0	0	5
2016	0	2	2	0	0	4
2017	1	1	1	0	0	3
2018	1	4	2	1	0	8
2019	0	5	1	1	0	7
Yhteensä	15	21	16	3	0	55

Taulukko 11. Lonkkanivelten tutkimustulokset v. 2010-2019, Koiranet

Lonkkakuvattujen dreeverien määrät ovat viime vuosina jääneet muutamiin koiriin. Tämä johtuu siitä, että Ruotsissa luovuttiin Ruotsin kennelliiton suosituksesta dreeverien lonkkakuvaus vaatimuksesta, koska

tutkimukset osoittivat, että tälle ei ole tarvetta. Suomessa ei ole tämän jälkeen panostettu lonkkakuvaus vaatimuksiin, mutta jalostustoimikunta jatkaa suositusta, että jalostukseen käytettävät koirat tulisi lonkkakuvaata.

Kyynärnivelen kasvuhäiriö

Dreeveri kuuluu ns. kondrodystrofiin rotuihin, joiden perinnöllisenä ominaisuutena on raajojen pitkien luiden pituuskasvun häiriö jo sikiöaikana. Tästä on seurauksena rodulle tyypilliset lyhyet ja usein käyrät eturaajat. Etujalan kyynärluun kasvulinja voi sulkeutua liian aikaisin kasvun aikana, mistä seuraa vääntäluun ja ranteiden taipuminen, ja joskus myös eriasteinen kyynärnivelen epämuotoisuus (inkongruenssi). Voimme puhua kasvuhäiriöstä (dysplasiasta), mutta on muistettava, että kyseessä on erityyppinen sairaus kuin ei-kondrodystrofisten, ”pitkäjalkaisten”, koirien kyynärnivelen kasvuhäiriö. Kennelliiton käyttämä kyynärnivelen arviointi on tarkoitettu lähinnä isojen rotujen kyynärnivelen kasvuhäiriön luokitteluun, ja se soveltuu huonosti kondrodystrofisille roduille.

Kondrodystrofisille roduille toteutettiin yhteistyössä Yliopistollisen Eläinsairaalan ja ELT Anu Lappalaisen kanssa kyynärnivelpojektissa näille rodulle paremmin sopiva luokittelu INC, joka perustuu pääasiassa siihen kuinka hyvin nivelen muodostavat luut ”sopivat yhteen”. Nivelet luokiteltiin neljään luokkaan (ei muutoksia, lievä, kohtalainen ja vakava, sama numeroin ilmaistuna eli 0, 1, 2 ja 3). Nivelrikko otetaan huomioon siten, että nivelrikkoinen nivel ei voi saada arviota ”ei muutoksia” tai ”lievä”. Tämä otettiin käyttöön dreeverille vuonna 2018, ja sen jälkeen on kuvattu 3 koiraa. Tulokset ovat olleet hyviä, vaihdellen normaalista lähes normaaliin kyynärniveleen (0-1).

4.3.3 Yleisimmät kuolinsyyt

Sairaus	Keskimääräinen ikä	Lukumäärä
Hengitystiesairaus	9 v 0 kk	4
Hengitystiesairaus	17 v	1
Keuhkojen kasvain	4 v 8 kk	1
Keuhkotulehdus	7 v 2 kk	2
Epilepsia	4 v 0 kk	2
Immunologinen sairaus	6 v 1kk	2
Immunohepolyttinen anemia	9 v 5 kk	1
Muu	2 v 10 kk	1
Kasvainsairaudet	9 v 11 kk	39
Ei eritelty	8 v 6 kk	12
Ihon/ihonalaiskudoksen kasvain	10 v 2 kk	5
lymfooma	7 v 9 kk	2
Maksa, munuaiset, suolisto	12 v 6 kk	4
Muu	11 v 4 kk	10
Perna, sydän, verisuonisto	9 v 8 kk	5
Nisäkasvain	6 v 8 kk	1
Kuollut ilman sairauden diagnosointia	11 v 1 kk	17
Lopetettu ilman sairauden diagnosointia	11 v 4 kk	27

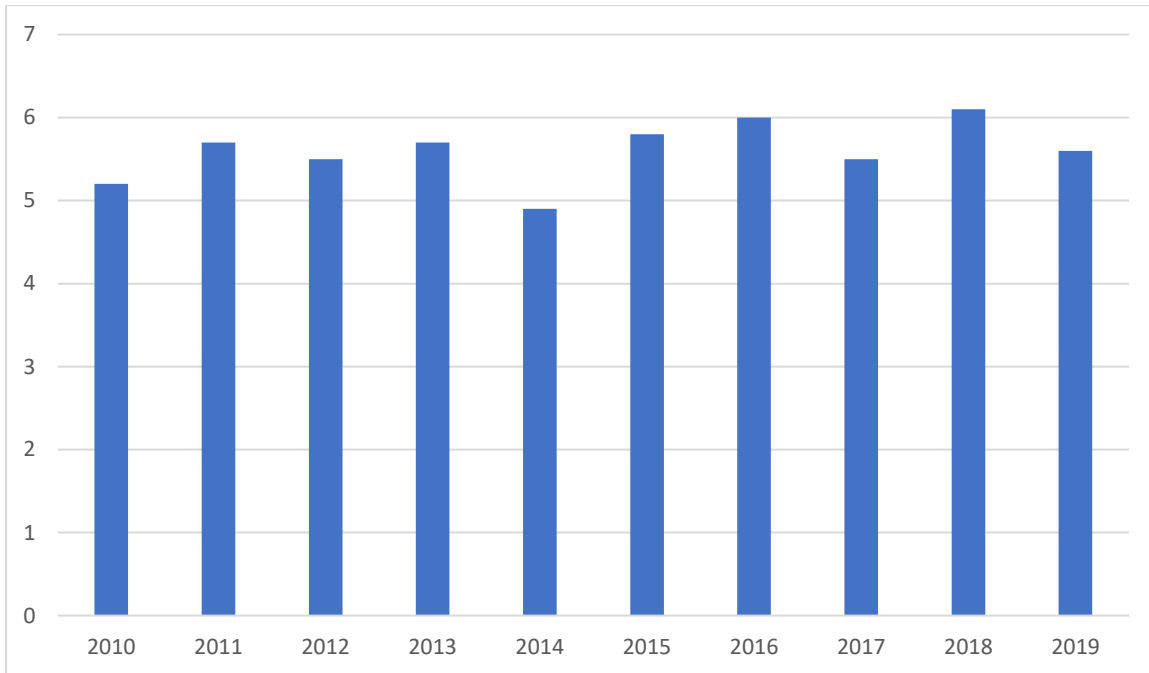
Käyttökoira ei sovellu käyttötarkoitukseen	1 v 11 kk	1
Lopetus käytös tai käyttäytymishäiriön vuoksi	6 v 1 kk	10
Ei eritelty	6 v 5 kk	6
Pelokkuus	1 v 11 kk	1
Salakavaluus, arvaamattomuus	10 v 3 kk	1
Vihaisuus	4 v 11 kk	2
Luusto- ja nivelsairaus	2 v 7 kk	4
Lonkkaniveldysplasia	8 v 9 kk	1
Muu luuston tai nivelten kasvuhäiriö	0 v 6 kk	2
Muu luuston tai nivelten sairaus	0 v 7 kk	1
Maksan ja ruoansulatuskanavan sairaus	9 v 1 kk	5
Ei eritelty	12 v 6 kk	1
Maksan vajaatoiminta	8 v 10 kk	3
Suoliston tukkiva vierasesine	6 v 4 kk	1
Selkäsairaus	6 v 1 kk	4
Ei eritelty	4 v 7 kk	1
Mäyräkoirahalvaus	6 v 7 kk	2
Muu selkäsairaus	6 v 9 kk	1
Sydänsairaus	10 v 5 kk	9
Ei eritelty	7 v 11 kk	2
Sydämen läppävuoto, endokardoosi	9 v 11 kk	1
Myy sydämen sairaus tai vajaatoiminta	11 v 5 kk	6
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	8 v 2 kk	14
Ei eritelty	11 v 2 kk	1
Kohtutulehdus	10 v 2 kk	9
Munuaisten vajaatoiminta	0 v 7 kk	1
Virtsakivet/kiteet	5 v 2 kk	2
Muu sairaus	1 v 7 kk	1
Tapaturma tai liikennevahinko	5 v 0 kk	65
Kadonnut	7 v 5 kk	9
Petovahinko	4 v 7 kk	2
Muu sairaus jota ei ole listalla	7 v 2 kk	13
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	12 v 11 kk	72
Kuolinsyytä ei ilmoitettu	10 v 0 kk	70
Yhteensä	9 v 3 kk	369

Taulukko 12. Kuolinsyytilasto. Kuolinvuosi 2010-2019.

Kuten taulukosta 12 voidaan lukea, tapaturmat ja vanhuus ovat yleisimpiä kuolinsyitä. Kasvainsairaudet tulevat kolmanneksi yleisimpänä kuolinsyynä. Varsin usein sairaus jää myös diagnosoimatta kokonaan koiran kuolemasta/lopettamisesta huolimatta.

4.3.4 Lisääntyminen

Keskimääräinen pentuekoko

Kaavio 4. Keskimääräinen pentuekoko 2010 - 2019

Kaaviosta käy ilmi, että keskimääräinen pentuekoko on pysynyt tasaisesti noin 5-6 pennussa viimeisen 10 vuoden ajan.

Astumisvaikeudet

Astumisvaikeudet yleisemmin johtuvat väärästä ajankohdasta, jolloin narttu on aggressiivinen urosta kohtaan. Dreeverillä astuminen yleensä onnistuu normaalisti ja keinosiemennykseen tulisikin turvautua vain pakaste- tai tuontispermaa käytettäessä. **Kyvyttömyys tai haluttomuus normaaliin astumiseen ei saa olla keinosiemennyksen aihe. Uroksen haluttomuudelle astua voivat olla syynä väärä astutusajankohta, kivut tai heikko libido. Uroksiin liittyviä astumisongelmia on tullut jalostustoimikunnan tietoon jonkin verran, ja asiaa on seurattava.**

Toisinaan väärät mittasuhteet eli uros ei ole riittävästi narttua korkeampi aiheuttaa ongelmia. Pitkäselkäisenä koirana tässä tilanteessa tulee urokselle vaikeuksia saada astuminen onnistumaan. Oikeassa kiiman vaiheessa urokselle aggressiiviset nartut pitäisi jättää pois jalostuksesta.

Tiinehtymisvaikeudet

Dreeverillä esiintyy yllättävän paljon tyhjäksi jäämisiä, ruotsalaisen kasvattajakyselyn mukaan lähes 15% jäi tyhjäksi. Suomalaista kyselyä ei asiasta ole, mutta kasvattajilta saadun palautteen perusteella ollaan samoissa lukemissa. Tähän voi olla useita syitä, joista kaksi eivät ole perinnöllisiä. Suurin osa dreeverin pennuista syntyy keväällä tai alkukesällä ja astumishetkellä molemmat narttu ja uros ovat joko vielä metsästyskäytössä tai kausi on juuri loppunut. Narttu on vielä hyvin kiinteässä rasvattomassa kunnossa ja uroksen siittiöistä saattaa iso osa olla kylmän ja kiveksiin kohdistuneen mekaanisen rasituksen takia kuolleita ja huono kuntoisia.

Synnytysongelmat

Dreeverin pennut ovat suhteellisen suuria emän kokoon nähden ja tämä saattaa aiheuttaa joskus synnytysongelmia. Ruotsalaiskyselyn mukaan kuitenkin vain n. 5%:ssa joudutaan turvautumaan keisarinleikkaukseen, Suomessa ollaan todennäköisesti samoissa lukemissa. Lisäksi suunnilleen saman verran joudutaan turvautumaan lääkitykseen heikkojen synnytysohjelmien vuoksi.

Pentujen hoitamiseen liittyvät ongelmat nartuilla

Dreeverinartut ovat pääsääntöisesti hyviä emoja ja hoitavat pentujaan hyvin. Hyvin vähän on raportoitu ongelmia tässä suhteessa.

Pentukuolleisuus

Pentukuolleisuudesta ei ole tilastoja, mutta tätä ei pidetä rodussa ongelmana.

Synnyttäiset viat ja epämuodostumat

Dreeverillä esiintyy synnyttäisinä vikoina häntämutkia, huuli- ja kitalakihalkioita, purentavirheitä, napatyrää, alaleuan kapeutta ja värivirheitä. Näitä on Kennelliiton terveystarkastuksen mukaan todettu yhteensä 4 % koirista, joten yleisen käsityksen mukaan ne eivät ole rodussa suuri ongelma.

4.3.5 Sairauksille ja lisääntymisongelmille altistavat anatomiset piirteet

Ulkomuotoon liittyvät anatomiset piirteet, jotka altistavat rodun yksilöt sairauksille tai lisääntymis- ja hyvinvointiongelmille

Dreeveri kuuluu nk. kondrodystrofisiin rotuihin. Oikeiden, rotumääritelmän mukaisten mittasuhteiden vaaliminen (maavara on noin 40 % säkäkorkeudesta siten, että säkäkorkeus on tasapainoisessa suhteessa rungon pituuteen eli noin 1: 1,5 - 1,6) on tärkeää luuston ja selän sairauksien ennaltaehkäisyä. Samoin tulee kiinnittää huomiota rotumääritelmän mukaisesti etujalkojen suoruuteen, joka vähentää mahdollisuutta raajojen luusto-ongelmiin.

Rakenteensa puolesta dreeverillä ei ole luonnollista lisääntymistä vaikeuttavia ongelmia.

4.3.6 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ongelmista terveydessä ja lisääntymisessä

Keskeisimmät ongelmakohdat

Dreeverin käyttö metsästyskoirana vaatii tervettä rakennetta ja on melko hyvin estänyt pelkkään ulkomuotoon tapahtuvan jalostuksen ja tästä aiheutuvat ongelmat terveydessä. Etujalkojen käyryys ja asentovirheet ovat

kuitenkin jalostuksessa huomioitava. Ruotsissa pidetään tärkeimpänä ongelmana keuhkopöhöä ja sitä seurataan tarkasti kyselyjen avulla. Myös Suomessa on raportoitu tapauksia ja myös täällä on omistajia pyydetty heti raportoimaan mahdollisista oireista. Normaalialue voimakkaammat narttujen valeraskaus oireet ovat myös kyselyn mukaan suhteellisen yleisiä ja häiritsevät koirien päivittäistä elämää sekä metsästyskäyttöä, siksi sen mahdolliseen periytymiseen tulee kiinnittää huomiota.

Ongelmien mahdollisia syitä

Dreeveri on kondrodystrofinen rotu ja tämä voi aiheuttaa ongelmia eturaajojen luustossa. Keuhkoödeeman perinnöllisyys on ruotsalaisten tutkimusten mukaan n. 30 % luokkaa. Syitä sairauden puhkeamiseen on oletettu olevan mm. tiheä haukkuisuus ja kiihkeys ajossa.

4.4. Ulkomuoto

4.4.1 Rotumääritelmä

DREEVERI

KÄYTTÖTARKOITUS: Ajava metsästyskoira.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 6 ajavat ja jäljestävät koirat alaryhmä 1.3 pienet ajokoirat Käyttökoetulos vaaditaan.

LYHYT HISTORIAOSUUS: Etelä-Ruotsiin tuotettiin 1910-luvulla saksalainen rotu Westfälische Dachsbracke, jonka ensimmäinen yksilö rekisteröitiin vuonna 1913. Rodusta ei kuultu paljoakaan ennen 1930-lukua, jolloin alettiin kiinnittää huomiota sen kykyihin kauriinajossa. Kun aiemmin harvalukuinen kauriskanta vahvistui ja levisi pohjoisemmaksi, yhä useampi metsästäjä tutustui rodun hyviin puoliin. Vuonna 1947 Dachsbracken ruotsalainen muunnos nimettiin dreeveriksi, sillä se oli 2 cm tätä korkeampi. Vuonna 1953 dreeveri tunnustettiin ruotsalaisena rotuna. Sitä pidetään lähinnä ”itsestänselvyytenä” kauriinajossa, mutta se on yhtä arvostettu jänis- ja kettujahdissa. Ennen kaikkea dreeverin tulee olla rakenteeltaan ajometsästyksen soveltuva. Sen tulee voida työskennellä tehokkaasti Ruotsin maastossa ja ilmastossa. Dreeveri on puhtaasti metsästyskoira ja sitä pidetään tuskin koskaan yksinomaan seurakoirana.

YLEISVAIKUTELMA: Verrattain pitkärunkoinen ja matalaraajainen, ilmentää ennemminkin voimaa ja rotevuutta kuin jaloutta ja nopeutta. Hyvä ryhti, hyvin kehittyneet lihakset ja liikkuvuus. Sukupuolten väliset erot ovat selvät.

TÄRKEITÄ MITTASUHTEITA: Maavara on noin 40 % säkäkorkeudesta. Kallo-osa ja kuono-osa ovat yhtä pitkät.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Tarkkaavainen ja vakaa, ei aggressiivinen, hermostunut eikä arka.

PÄÄ: Suhteellisen suuri, pitkänomainen ja kirsua kohti kapeneva. Kuono-osa on yhtä pitkä kuin kallo-osa. Kallo: Vain hieman holvautunut. Otsapenger: Vähäinen. Kirsu: Väriltään musta; sieraimet ovat hyvin kehittyneet ja avoimet. Kuono: Hyvin kehittynyt, ei ylhäältä eikä sivulta katsottuna suippo. Kuononselkä on suora tai hieman kupera. Huulet: Peittävät hampaat tiiviisti. Suupielet ovat tiiviit. Leuat / hampaat: Leuat ovat voimakkaat. Säännöllinen ja täysihampainen leikkaava purenta; tasapurenta hyväksytään. Silmät: Kirkkaat, ilmeikkäät ja väriltään tummat, eivät ulkonevat eivätkä tuijottavat. Silmäluomet ovat tiiviit.

Korvat: Melko alas kiinnittyneet, keskipitkät, leveät, sileinä riippuvat ja kärjestään pyöreähköt. Korvan sisäreuna on tiiviisti poskenmyötäinen.

KAULA: Suhteellisen pitkä ja voimakas, kauniisti ja sulavasti runkoon liittyvä, ei löysää kaulanahkaa. RUNKO: Ylälinja: Vaakasuora Säkä: Uroksilla selvästi erottuva. Selkä: Vahva ja lihaksikas. Lanne: Vahva, suhteellisen lyhyt ja sivulta katsottuna hieman kaareva. Lantio: Pitkä, leveä ja hieman viisto. Rintakehä: Hyvin kehittynyt, soikea ja selvästi kyynärpäiden alapuolelle ulottuva. Takimmaiseta kylkiluut ovat hyvin kehittyneet. Selvä eturinta. Alalinja ja vatsa: Rintakehän alalinja liittyy sulavasti hieman kohoavaan vatsaviivaan.

HÄNTÄ: Pitkä ja tyvestään voimakas. Hännän asento on mieluiten riippuva, se saa nousta korkeammalle, ei kuitenkaan koskaan selän päälle.

RAAJAT

ETURAAJAT: Yleisvaikutelma: Eturaajat ovat voimakasluustoiset ja edestä katsottuna suorat. Lavat: Pitkät ja leveät, lapaluun harjanne on hyvin kehittynyt. Lavat ovat tiiviisti rungonmyötäiset ja sivulta katsottuna noin 50°:n kulmassa vaakatasoon nähden. Lapojen lihakset ovat hyvin kehittyneet. Olkavarret: Suhteellisen pitkät, leveät ja tiiviisti rintakehän myötäiset, kuitenkin vapaasti liikkuvat; muodostavat lapaluiden kanssa noin 100°:n kulman. Kyynärpäät: Eivät sisä- eivätkä ulkokierteiset. Ranteet ja välikämmenet: Joustavat. Sivulta katsottuna hieman viistot. Etukäpälät: Tiiviit; varpaat ovat tiiviisti yhdessä ja päkiät hyvin kehittyneet. Käpälät eivät ole sisä- eivätkä ulkokierteiset.

TAKARAAJAT: Yleisvaikutelma: Takaraajat ovat takaa katsottuna yhdensuuntaiset. Reidet: Leveät ja lihaksikkaat. Polvet: Hyvin kulmautuneet. Kinteret: Leveät, vahvat ja hyvin kulmautuneet. Välijalat: Lyhyet ja lähes pystysuorat. Takakäpälät: Kuten etukäpälät.

LIIKKEET: Tasapainoiset, yhdensuuntaiset ja maatavoittavat. Selkälinja on liikkeessä vakaa.

KARVAPEITE Karva: Karheaa, tiiviisti rungonmyötäistä ja suoraa. Päässä, korvissa ja raajojen alaosassa karva on lyhyempää; kaulassa, selässä ja reisien takaosassa pitempää kuin muualla. Hännän alapuoli on harjamainen, ei kuitenkaan viirimäinen. Väri: Kaikki värit yhdistyneenä valkoisiin merkkeihin ovat hyväksytyjä lukuun ottamatta valkovoittoisuutta ja maksanuskeaa. Värit ovat puhtaat ja mahdollisimman selväräjaiset. Valkoiset merkit näkyvät edestä, sivuilta ja takaa. Niiden tulee mieluiten muodostaa ”pläsi” ja täysi ”kranssi” kaulan ympäri; myös raajoissa, käpälissä ja hännänpäässä tulisi olla valkoista. Värimerkkien symmetrisyys on toivottavaa.

KOKO Säkäkorkeus: Urokset 32 – 38 cm, ihannesäkäkorkeus 35 cm Nartut 30 – 36 cm, ihannesäkäkorkeus 33 cm

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin sekä sen kykyyn toimia perinteisessä käyttötarkoituksessa.

- Lihanvärinen kirsu
- Vaaleat silmät
- Etuhampaiden virheellinen lukumäärä
- Valkoisia merkkejä muualla kuin rotumääritelmän sallimissa kohdissa

VAKAVAT VIRHEET:

- Liian matalaraajainen
- Kapea alaleuka
- Notko- tai köyryselkä
- Käyrät eturaajat

- Ulos- tai sisäänpäin kiertyneet kypälät

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus tai liiallinen arkuus
- Toisen tai kummankin silmän sinisyys
- Voimakas ylä- tai alapurenta
- Alaleuan yhden tai useamman kulmahampaan asentovirhe; kulmahammas painuu ikeneen tai kitalakeen suun ollessa kiinni
- Häntämutka tai muut hännän nikamavirheet
- Maksanruskea tai kokonaan valkoinen väri
- Rotumääritelmän salliman säkäkorkeuden ylitys tai alitus. Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen ovat hylkääviä virheitä.

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

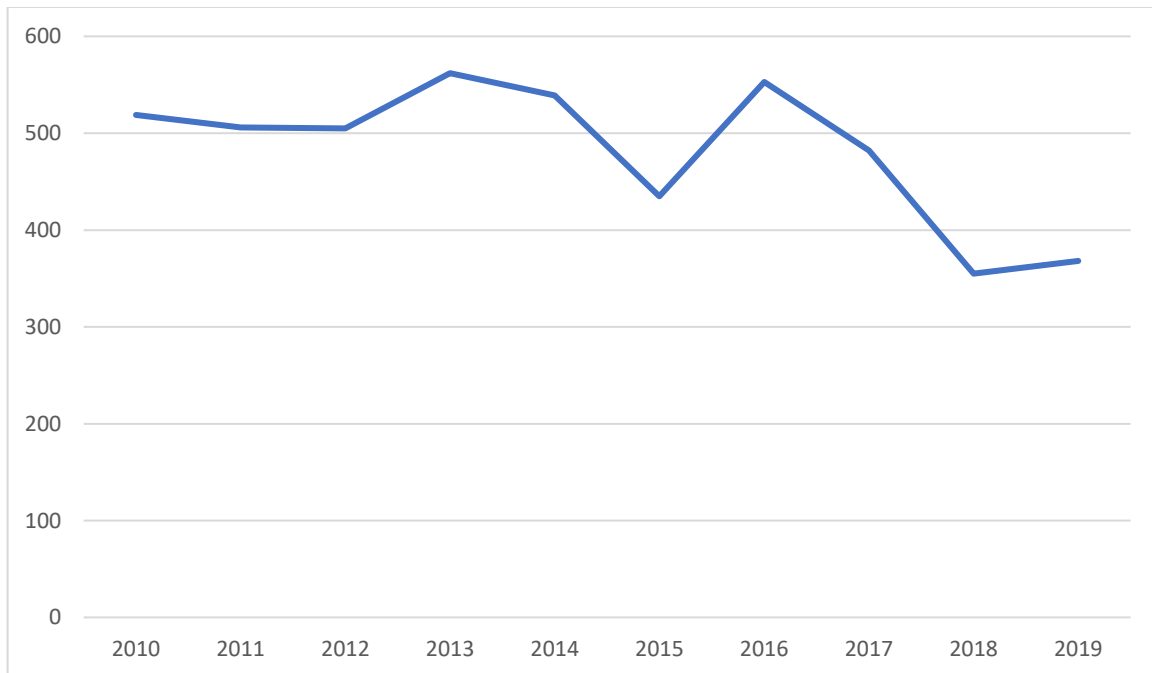
Jalostukseen tulee käyttää vain toiminnallisesti ja kliinisesti terveitä, rakenteeltaan rodunomaisia koiria.

4.4.2 Näyttelyt ja jalostustarkastukset

Rodun koirien näyttelykäynnit

Näyttelykäyntien määrä on vuosittain noin 500-600 kpl.

Näyttelyssä käyneiden koirien taso on hyvä.

Kaavio 5. Näyttelykäynnit vuosina 2010 - 2019

Näyttelyarvostelut prosentteina vuosittain

	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
ERI	46	52	51	55	59	60	57	63	60	61
EH	36	33	30	32	31	30	34	29	29	30
H	16	12	16	11	8	9	9	6	8	6
T	1	2	1	1	1	1	0	0	1	1
EVA	0	0	0	0	0	0	0	0	1	1
HYL	0	1	1	1	1	1	0	1	1	1

Taulukko 13. Näyttelyarvostelut prosentteina vuosittain 2010 - 2019**Rodun koirien jalostustarkastukset**

Dreeverillä ei ole ollut jalostustarkastuksia.

4.4.3 Ulkomuoto ja rodun käyttötarkoitus

Dreeverin ulkomuodon tulee palvella käyttötarkoitusta hitaasti ja jälkitarkasti haukkuen ajavana koirana Pohjoismaisissa olosuhteissa. Tästä syystä sen tulee olla suhteellisen matala ja pitkärunkoinen kuitenkin riittävän kevyt rakenteinen ja omata riittävästi maavaraa. Dreeverin karvapeitteen on oltava karheaa ja riittävän pitkää myös rungon alaosassa suojaten nartun nisät ja uroksen kivekset myös talvella lumihangessa. Raajojen tulee olla suorat, vahvaluustoiset ja lihaksikkaat, jotka mahdollistavat pitkäkestoisen liikkumisen vaikeassa maastossa. Tassujen on oltava tiiviit ja riittävän suuret, jotta ne kestävät myös karkealla lumikelillä. Kaulan on oltava suhteellisen pitkä ja voimakas, jotta kuono yltää ajettavan jälkiin niin, ettei etupään tarvitse painua alas ja näin väsyttää etujalkojen kiinnityslihaksia. Rintakehän on oltava riittävän tilava, jotta se antaa riittävästi tilaa sydämelle ja keuhkoille pitkäkestoisessa rasituksessa. Selän tulee olla vahva ja lihaksikas, jota koira tarvitsee epätasaisessa maastossa ja lumessa edetessään. Värytys ei vaikuta käyttötarkoitukseen, joten eri väriyhdistelmät ovat sallittuja. Valkoinen väri rotumäärittelyn mukaisissa paikoissa parantaa koiran näkyvyyttä eri tilanteissa ja erottaa koiran esimerkiksi riistasta.

5. YHTEENVETO AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMISESTA**Rodun ensimmäisen tavoiteohjelman voimassaolokausi**

Dreeverin ensimmäinen tavoiteohjelma hyväksyttiin vuonna 2017 seuraavin tavoittein:

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2016	<p>JTO:n hyväksyminen ja esittely jäsenistölle. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Uusien ajokoesääntöjen hyväksyminen rotujärjestössä ja Kennelliitossa. Kauriin ajattaminen, metsästysasetuksen muutos esitys ministeriöön. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.</p>
2017	<p>Kyselytutkimuksia mm. terveydestä ja luonteesta. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Rotujärjestön oman tilastoinnin kehittäminen. Mahdollisten uusien ajokoesääntöjen koulutus. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.</p>
2018	<p>Järjestetään laajat jalostuspäivät jäsenistölle. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin.</p>
	<p>Aloitetaan jalostustarkastukset. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.</p>
2019	<p>Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.</p>
2020	<p>JTO:n päivittäminen. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.</p>

5.1. Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Uros	Pentueita	Pentuja
FI KVA Laitumen Rekku	9	58
FI MVA SE KVA SE MVA NO KVA Stakkeliias Stål-Arko	8	56
POHJ KVA FI KVA FI MVA SE KVA NO KVA Karioonhiiren Kajo	9	53
FI MVA FI KVA NO KVA Drevmarkens Jimi	8	52
FI KVA FI MVA FI KVA-K Rico	7	51
CIB FI MVA SE MVA FI JVA SE JVA Stakkeliias Krut	9	50
FI KVA Kaarneen Hippa	5	41
CIB FI MVA FI KVA FI KVA-K SE MVA SE KVA V-06 Skogsskallets Oskar	7	37
FI KVA Karioonhiiren Elmo	6	36
FI KVA FI MVA Arosuon Ali	5	33
FI KVA FI MVA Utorax Grimm	6	30
FI KVA Patu	4	30
FI KVA NO KVA Koosen Petro	5	29
Karioonhiiren Rico	3	26
FI KVA FI KVA-K FI MVA SE KVA Ylin Raita	4	26

Taulukko 14. Käytetyimmät urokset vuosina 2010-2019

Narttu	Pentu-eita ajalla	Pentuja
FI KVA FI MVA Slagstogens Nätti	6	32
CIB POHJ MVA FI KVA FI MVA SE MVA NO MVA Siikon Jerin-Muisto	4	31
CIB FI MVA SE MVA Ysi-Ysin Super Elli	4	29
FI KVA Siikon Xena	4	29
Kettusampan Mini	3	29
POHJ KVA FI KVA SE KVA NO KVA M-15 M-17Hunajan Ultra-Driven	4	28
FI KVA FI MVA Siikon Wcindy	5	27
Siiri	4	25
Hera	3	24
FI MVA Oskulan Riesa	3	22
FI KVA Terhometsän Babylon	4	22
FI KVA FI MVA Jessica	3	21
FI KVA FI MVA Havukon Valtti	3	20
Juholan Wiivi	3	19
FI KVA FI MVA SE KVA Dredor Estelle	4	19

Taulukko 15. Käytetyimmät nartut vuosina 2010-2019

Tuloksellisesti mitattuna käytetyimpien jalostusurosten taso on hyvä. Narttujen tasossa on sen sijaan enemmän vaihtelua.

5.2. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Dreeverijärjestön jalostustoimikunta on tiedottanut jalostusasioista järjestön lehdessä ja internetsivuilla. Ajokokeisiin ja näyttelyihin koiria on osallistunut vuosittain. Uudet ajokoesäännöt hyväksyttiin vuonna 2018 ja näiden suhteen järjestettiin laajamittainen koetuomariston koulutus. Syksyllä 2019 tuli voimaan metsästysasetuksen muutos, joka mahdollisti dreeverin käyttämisen sorkkaeläintä ajavana koirana Suomessa. Jalostustoimikunta seurasi Kennelliiton järjestämän koirien terveystarkastuksen tuloksia rodun osalta vuonna 2019, ja tuloksista tiedotettiin järjestön julkaisemassa lehdessä. Pohjoismaista yhteistyötä jalostusasioissa ei pystytty laajamittaisesti toteuttamaan johtuen muun muassa siitä, että Svenska dreeverklubbenin jalostustoimikunnan kokoonpano oli pitkään epäselvä. Kuitenkin jonkin verran tiedonvaihtoa esim. keuhkopöhöä periyttäneisiin koiriin ja jalostussuositukseen liittyen tehtiin. Jalostustarkastuksia ei aloitettu eikä jalostuspäiviä saatu järjestettyä.

Jalostuksen ulkopuolelle jäävien koirien osuus

Jalostuksen ulkopuolelle jää noin 90 prosenttia uroksista ja noin 80 prosenttia nartuista.

Jalostussuositusten ja PEVISAn ajantasaisuuden arviointi

Aiemmin jalostussuosituksissa on sallittu 50 jälkeläistä ja perustelluista syistä 70 jälkeläistä. Tämä on nykytietämyksen mukaan liian suuri ja rotujärjestön hallitus on päättänytkin laskea suositusrajan 30 jälkeläiseen ja jos jälkeläisten taso on riittävä niin voi saada suosituksen aina 50 jälkeläiseen, Pohjoismaissa yhteensä saisi olla 125 jälkeläistä.

Dreeverille on hyväksytty PEVISA-ohjelma, joka on voimassa vuodesta 2017 alkaen:

Uroksen rekisteröityjen jälkeläisten määrä saa olla korkeintaan 50 pentua. Viimeinen, rajan ylittävä pentue rekisteröidään kuitenkin kokonaisuudessaan.

Kohdassa 4.1.2 todetaan, että vuosien 2016-19 rekisteröintimäärien perusteella jopa PEVISAn 50 jälkeläisen koirakohtainen rajoitus on liian suuri turvaamaan monimuotoisuutta. Kuitenkin voitaneen olettaa rekisteröintimäärien kasvavan lähivuosina rodun suosion kasvun myötä, johon on vaikuttanut mm. metsästyslain muutos. Jalostusohjesääntö on päivitetty vastaamaan Kennelliiton jalostusstrategiaa vuonna 2019. Kaikki kasvattajat eivät seuraa ohjesääntöä.

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. Jalostuksen tavoitteet

Jalostuspohja

Dreeverin jalostuspohjaa pyritään saamaan laajemmaksi rajoittamalla yksittäisten koirien käyttöä jalostukseen. Lisäksi jalostuskoirien vaatimukset näyttely ja koevaatimuksissa pidetään minimissä. Näyttelystä vaaditaan H ja kokeista DRAJ/DKAJ 3 tai AJOK/KEAJ 3 palkinto. Nämä vaatimukset vaaditaan rodun ulkomuodon ja

käyttöominaisuuksien säilymisen turvaamiseksi. Rotujärjestön tulee edesauttaa uusien eri linjaisten ulkomaisten ja tuontikoirien käyttöä jalostukseen.

Käyttäytyminen ja luonne

Jalostukseen käytetään vain käyttäytymiseltään ja luonteeltaan rotumääritelmän mukaisia koiria. Tavoitteena on, että dreeverit ovat tulevaisuudessakin paitsi metsästyskoiria myös yhteiskuntakelpoisia ja sopivat ongelmitta myös perhekoiriksi.

Arkoja tai aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen.

Käyttöominaisuudet

Dreeverin metsästysominaisuuksien säilyttäminen ja kehittäminen ovat hyvin tärkeä osa jalostusta. Näistä tärkeimpiä ovat metsästysinto ja hidas jälkitarkka ajotapa. Myös tiheä, kuuluva ja kertova haukku ovat ajavalle koiralle tärkeitä ominaisuuksia. Nykyisessä metsästyskulttuurissa vaaditaan koiralta enenevässä määrin yhteistyötä ohjaajan kanssa sekä tottelevaisuutta mm. vaaratilanteissa ja ajojen kaikotessa kauas.

Terveys ja lisääntyminen

Jalostukseen tulee käyttää vain koiria, joilla ei ole todettu perinnöllisiä vikoja tai sairauksia. Samoin jalostukseen käytetään vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti. Nartut, jotka eivät anna astua ja urokset, jotka eivät pysty astumaan tulee jättää jalostuksen ulkopuolelle. Narttujen, joilla on voimakkaita valeraskausoireita, käyttöä tulisi vakavasti harkita. Tavoitteena on, että rodun hyvä terveys ja lisääntymiskyky säilyvät.

Ulkomuoto

Ulkomuodossa tulee kiinnittää huomiota käyttötarkoitusta palveleviin seikkoihin. Pyritään pitkään (1,5 - 1,6 kertaa korkeus) ja matalaan (maavara 40 %) rotumääritelmän mukaiseen rakenteeseen, riittävään karkeaan karvapeitteeseen, suoriin jalkoihin ja vahvoihin, tiivisiin tassuihin.

6.1.1 Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

Keskeisimmät ongelmakohdat

Rodulla esiintyy joitakin puutteita käyttötarkoitukseen tärkeissä ominaisuuksissa ja näihin tulisikin suhtautua jalostuskoiria valitessa vakavasti. Liian raskas rakenne vaikeuttaa koiran työskentelyä lumisissa olosuhteissa. Liian kevyt ja neliömäinen rakenne tekee koirasta liian nopean hyvissä olosuhteissa. Toisaalta lyhyt selkä vaikeuttaa koiran liikkumista paksussa pehmeässä lumessa. Puutteellinen karvapeite ei suojaa riittävästi koira kylmältä ja lumihangon hankaukselta. Etujalkojen kierous ja tassujen liika ulkokierteisyys liikkeessä väsyttää koira tarpeettomasti ja voi aiheuttaa nivelkulumia vanhemmalle koiralle. Liian pysty häntä on usein merkki vääristä takakulmauksista josta usein seuraa liian lyhyt taka-askel, joka taas väsyttää koira pitkäkestoisessa rasituksessa. Suomalaiset urokset ovat usein liian pieniä ja niiltä puuttuu urosleima, uros ei ole riittävän korkea narttuun verrattuna, tämä vaikeuttaa astumista.

Ongelmien mahdollisia syitä

Näyttelyssä kaunis jalo koira usein nostetaan rotumääritelmän mukaisen koiran edelle. Näillä on usein liian lyhyt karva peite ja siro rakenne. Toisaalta osa ulkomuototuomareista suosii liian raskarakenteisia koiria. Nämä hyvin menestyneet koirat mielletään usein rodun ihanne koiriksi ja pyritään jalostamaan sellaisia. Toisaalta usein valitaan erinomaisesti menestyneitä käyttökoiria jalostukseen, vaikka niillä olisi selviä puutteita jopa virheitä ulkomuodossa.

6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Suosituksien jalostukseen käytettävien koirien ja yhdistelmien ominaisuuksista

Jalostukseen käytettävän koiran suositellaan olevan iältään vähintään 2-vuotias, mielellään tätä vanhempi, jotta sen ja lähisukulaisten ominaisuuksista saadaan mahdollisimman varmaa tietoa jalostusta varten. Ensimmäistä kertaa astutettavan nartun yläikärajaksi suositellaan 5 vuotta. (Kennelliiton yleinen jalostusstrategia 2018-2022). Nartun siitöskäyttöä tulee harkita sen täytettyä kahdeksan 8 vuotta. HUOM! Lääkärin todistus on oltava ennen astutusta 8 vuotta täyttäneille koirille.

Alle 3-vuotiasta koiraa suositellaan jalostukseen vain rajoitetusti (enintään 15 pentua alle 3-vuotiaana). Esimerkiksi allergiat, luusto- ja nivelsairaudet, silmänsairaudet voivat ilmetä vasta vanhemmalla iällä, minkä vuoksi yksittäisen nuoren koiran kohdalla jalostuskäytön tulisi olla kohtuullista. Näin voidaan myös seurata mitä koira periyttää, ennen kuin sitä käytetään enempää jalostukseen. (SDJ hallitus 2019)

Yhdistelmän uusinta-astutusta suositellaan vain poikkeustapauksissa (esimerkiksi pieni ensimmäinen pentue jossa 3 tai vähemmän pentuja, tai kaikki pennut ovat samaa sukupuolta). Geneettisen monimuotoisuuden turvaamiseksi olisi hyvä tuottaa erilaisia yhdistelmiä, ettei jalostuspohja rodulla kapene liikaa. (Hallitus 2019)

Nartun ja uroksen tulee olla palkittu näyttelyssä vähintään H palkinnolla tai vastaavalla pohjoismaissa saavutetulla tuloksella. Lisäksi molemmilta vanhemmilta edellytetään dreeverien ajokokeista palkintotulos väh. DRAJ-3. Jalostuksessa on vältettävä ominaisuuksiltaan ääripäiden käyttöä (esim. tiukka/löysä, yläraja/alaraja jne.) ja vähintään toisen yksilön pitäisi olla ns. rodun normikoira. Puutteellisen metsästysinnon omaavaa koiraa ei tule käyttää jalostukseen.

Dreeveri kuuluu ns. kondrodystrofisiin rotuihin, joiden perinnöllisenä ominaisuutena on raajojen pitkien luiden pituuskasvun kasvuhäiriöt jo sikiöaikana. Tästä seurauksena rodulle tyypilliset lyhyet ja usein käyrät eturaajat. Liian käyrien etujalkojen omaavat tai leikkaushoitoa vaatineet yksilöt tulee jättää pois jalostuksesta.

Yhdistelmän sukusiitosprosentti ei saa nousta kuudella sukupolvella laskettuna yli 6.25 %. Myös jos koiran Suomessa rekisteröityjen pentujen määrä on ylittänyt 30 kpl, koiraa ei suositella jalostukseen ennen kuin jälkeläisillä on riittävästi näyttöä (jälkeläisistä vähintään 30 % koepalkittuja). Ehdoton yläraja on 50 jälkeläistä tai Pohjoismaissa yhteensä yli 125 jälkeläistä (Hallitus 14.2.2016).

Suosittelavaa on, että molemmat vanhemmat olisi lonkkakuvattu. Todennettua perinnöllistä sairautta sairastava yksilö ja sen lähisukulaiset on jätettävä jalostuksen ulkopuolelle. Todettua keuhkopöhöä (keuhkoödeema, ruotsiksi lungödem), käytetään myös nimeä jahtiödeema (jaktödem), sairastavaa koiraa, sen täyssisaruksia tai jälkeläisiä ei suositella jalostukseen. Myös koiraa, jolla on kaksi tai enemmän jahtiödeemaan sairastunutta jälkeläistä, ei suositella jalostukseen (Hallitus 18.12.2016).

Arkoja ja aggressiivisia koiria ei saa käyttää jalostukseen. Koirat, joilla on selvästi jokin rotumääritelmän mukainen hylkäävä virhe, tulee jättää jalostuksen ulkopuolelle. Ristiriitaisissa tapauksissa jalostustoimikunta ratkaisee asian tapauskohtaisesti. Muissa selvästi esille tulevilla ongelmilla ja tilanteilla jalostustoimikunta harkitsee tapauskohtaisesti mitä tulee tehdä.

Jalostukseen tulee käyttää vain koiria, jotka pystyvät lisääntymään luonnollisesti (astuminen ja synnytys). Normaalia voimakkaammat valeraskausoireet nartuilla ovat dreeverillä suhteellisen yleisiä ja voivat häiritä koirien päivittäistä elämää sekä metsästyskäyttöä. Siksi niiden mahdolliseen periytymiseen tulee kiinnittää huomiota ja pohtia tarkoin sellaisen nartun jalostuskäyttöä, jolla on tavallista voimakkaammat valeraskausoireet.

Jalostustoimikunta voi antaa tai evätä suosituksen painavasta syystä edellä mainituista ohjeista poiketen. Tämä harkitaan tapauskohtaisesti. Jalostustoimikunta pyrkii antamaan kasvattajalle tietoa yhdistelmää koskien esimerkiksi suvussa esiintyvien sairauksien osalta.

Lisäksi jalostustoimikunnalla on mahdollisuus antaa suositukset nartulle/urokselle, jolla on; ominaisuuksien, sukulinjojen tai jokin muu rodulle hyvin tärkeä jalostuksellinen peruste. Tämänkaltaiset jalostussuosituspyynnöt pitää olla hyvin perusteltuja ja jalostustoimikunta käsittelee ne yksilöllisesti ja antaa niihin lausunnon.

6.3. Rotujärjestön toimenpiteet

Dreeverin säilyminen korkeatasoisena terveenä metsästyskoirana on rotujärjestön päätavoite. Rotujärjestö tulee pyrkiä tähän panostamalla erilaisiin jalostusta ja dreeveriharrastusta palveleviin toimintoihin. Käyttöominaisuuksia mittaavat ajokoesäännöt pyritään saamaan nykyaikaiseen metsästyskulttuuriin ja olosuhteisiin sopiviksi. Ulkomuotoa, luonnetta ja käyttäytymistä mittaavat jalostustarkastukset pyritään ottamaan käyttöön. Dreeverin omistajia kannustetaan tutkituttamaan koiraansa erilaisin terveystutkimuksin ja rotujärjestö järjestää erilaisia terveystutkimuksia.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet sekä varautuminen ongelmiin

Rodun jalostuksen suurimmat uhat ja mahdollisuudet

Metsästyskoiran suurin uhka on metsästysharrastuksen vaikeutuminen erilaisista syistä. Näitä syitä ilmenee jatkuvasti lisää, asutuksen tiivistyminen Etelä-Suomessa pienentää metsäalueita ja vilkasliikenteiset tiet aiheuttavat koirille vaaratilanteita. Ilmaston lämpeneminen vaikeuttaa metsäjäniksen elinolosuhteita, valkoisena se mustalla maalla joutuu herkästi petojen saaliiksi, rusakon lisääntyminen ei korvaa vähentyneiden metsäjänisten määrää, koska sen ajokäyttäytyminen vilkasliikenteisen tiestön alueella on vaarallista koiralle. Lisääntynyt supikoira- ja kettukanta antaa myös uusia mahdollisuuksia niiden metsästäyksestä kiinnostuneille dreeveriharrastajille. Suurpetojen lähinnä suden lisääntyminen eri puolilla Suomea tuo vaikeuksia kaikille irrallaan olevilla koirilla metsästäville. Tällä hetkellä suomalaiset hyväksyvät hyvin laajasti metsästyksen ja metsästyskoiraharrastuksen, mutta yleiseurooppalainen suuntaus metsästyksen vastustamiseen lisääntyy, koska luonnosta vieraantuneille kaupunkilaisille se on vieras asia. Dreeverin energisyys ja liikkuvuus mahdollistaa korvaavien harrastusten löytämisen koiran kanssa toimimiseen. Uhkana voidaan pitää dreeverin metsästyskäytön vähenemistä ja pelkäksi näyttelykoiraksi tuleamista, koska seurauksena voi olla joidenkin sen ulkomuoto-ominaisuuksien liioittelu ja terveen rakenteen menettäminen. Uhkana voidaan myös pitää mm. keuhkopöhön lisääntymisen suomalaisessa dreeverikannassa. Tämä on hyvinkin mahdollista, koska meillä on niin paljon yhteisiä kantavanhempia ruotsalaisten kanssa. Dreeverien lisääntynyt kysyntä ja rekisteröintimäärän kasvu on sekä uhka että mahdollisuus. Uusia

geeniyhdistelmiä syntyy ja enemmän eri koiria käytetään jalostukseen. Kuitenkin se voi myös johtaa tuotettavien yhdistelmien tason laskuun, niin käyttöominaisuuksien, luonteen kuin terveydenkin suhteen.

Varautuminen ongelmiin

Rotujärjestö pyrkii toiminnallaan säilyttämään dreeverin metsästyskoirana ja kannustamaan harrastajia mm. ajokoetoimintaan, joka jo nykyisinkin korvaa monelle aseensa kanssa metsästäminen. Näin koira pääsee toteuttamaan omia viettejään ja toisaalta saadaan jalostukseen lisää tietoa rodun tasosta. Dreeveriharrastajien joukossa on jo onneksi paljon nuoria. Nuorten kiinnostuksen säilymiseksi on harrastustoimintaa nykyaikaistettava ja kehitettävä mm. tekniikan hyväksikäyttöä eri toiminnoissa. Terveydellisiin ongelmiin tulee varautua tutkituttamalla koiria, rajoittamalla yksittäisten koirien liiallista käyttöä jalostukseen sekä karsimalla sairaat yksilöt pois jalostuksesta. Tarvittaessa rotujärjestön tulee puuttua terveysongelmiin tiukentamalla PEVISA-ohjelmaa.

6.5. Toimintasuunnitelma ja tavoiteohjelman seuranta

Vuosi	Tehtävä tai projekti
2021	Uuden JTO:n hyväksyminen ja esittely jäsenistölle. Pevisan hyväksyminen. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.
2022	Kyselytutkimuksia mm. terveydestä ja luonteesta. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Rotujärjestön oman tilastoinnin kehittäminen. Mahdollisten uusien ajokoesääntöjen koulutus. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.
2023	Kyselytutkimuksia mm. terveydestä ja luonteesta. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jatkuu. Mahdollisesti jalostustarkastusten aloittaminen?
2024	Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.
2025	JTO:n päivittäminen aloitettava. Tiedottaminen jalostusasioista. Jalostustavoitteiden toteutumista seurataan ajokokein ja näyttelyin. Pohjoismainen yhteistyö jalostusasioissa.

JTO:n ja PEVISAn vaikutuksen seuraaminen

JTO:n ja PEVISAN vaikutusta teholliseen populaatioon, sukusiitosasteeseen ja yksittäisten koirien jalostuskäyttöön seurataan Koiranetin tilastojen avulla vuosittain.

Vaikutusta koirien näyttely ja koemenestykseen seurataan Koiranetin ja rotujärjestön omien tilastojen avulla. Koirien terveystilannetta, luonteen ja käyttäytymisen muutosta seurataan kyselytutkimuksilla ja mahdollisilla jalostustarkastuksilla.

7. LÄHTEET

Dreeveri 30 vuotta Suomessa – historiikki (Suomen Dreeverijärjestö-SDJ)

Boken om Drever (Svenska Dreverklubben-SDK)

Dreeveri vuosikirjat Suomesta (SDJ) ja Ruotsista (SDK)

Rotumääritelmän tulkintaohje dreeverituomareille (SDK/SDJ)

Suomen Kennelliiton materiaalit